

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.
ΑΡΙΘΜ. 8 (152).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους ἑτησία μὲν
φρ. χρ. 25 ἑξάμηρος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Ζ'.
τῆ 15/27. Ἰουλίου 1891.

Ο Μ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

ΤΟΙΣ πάσι γνωστόν τυγχάνει ὅτι μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ διασημοτάτων Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν εἶνε ἀναντηρήτως ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία, Σιών ἁγία, μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῆς καλλικελάδου χελιδόνης τῆς Ἐκκλησίας, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, δικαίως προσαγορευομένη. Ἡ πρεσβυγενής αὕτη Ἐκκλησία, ἡ πρώτη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοδέου, τοῦ μαρτυρικῶ στεφάνῳ στεφθέντος, πηδαλιουχηθεῖσα, καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως Μαρκιανοῦ τῷ 451 ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Δ'. Οἰκουμένηκῃ Συνόδῳ ἐπισημῶς εἰς Πατριαρχεῖον ὑψωθείσα, μακρὰν καὶ ἐνδοξὸν ἄμα δὲ καὶ πολυπαθὴ ἔχει ἱστορίαν, πολλάκις πολλαχῶς διαταραχθεῖσα, καὶ ὑπὸ πολιτικῶν μεταβολῶν καὶ καιρικῶν περιστάσεων εἰς ταπεινὴν θέσιν καὶ ἐσχάτην ἐνδειαν περιελθούσα· πλὴν καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ γερὰ Ὁρθοδοξία, διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, οὕτως εἰπεῖν, μέχρι τῆς σήμερον διελθούσα, διατηρεῖται μετὰ τοῦ ἐνδόξου καὶ πολυπαθοῦς Πατριαρχείου ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκείνῃ γῇ, διότι οἱ κατὰ καιρὸς αἰσιδίμοι

Πατρίρχαι τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ κλήρου, ἀκραν ἀνταπάρνησιν καὶ θυσίαν μέχρις αἵματος ἐπίδεικνυμένοι, ὡς ἀγρυπνοὶ ποιμένες, κόπῳ καὶ μόχθῳ καὶ ταλαιπωρίᾳ καὶ ἀγῶσιν ἀποστολικοῖς καὶ μαρτυρικοῖς περιέσκεπον τὸ λογικὸν αὐτῶν ποιμνιον, ὅπερ ἄλκοι πολυειδεῖς καὶ πολύτροποι προσέβαλλον, καὶ ἐφρούρουσαν τὰ ἱερά σκηνώματα καὶ

ἅγια προσκυνήματα, ἐφ' ὧν ὁμολογουμένως ἀπαράγραπτα ἔχομεν δικαία. Τὴν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἀδιαρρήκως μέχρι τῆς σήμερον διήκουσαν ἄλυσιν τῶν Πατριαρχῶν τῆς ἁγίας Πόλεως συνεχίζει ὁ νῦν ἐκκλησῶς πατριαρχεῶν Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Γεράσιμος, οὗ σύντομον βιογραφίαν σκιαγραφούμεν ἐνταῦθα.

Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Γεράσιμος ἐγεννήθη τῷ 1839 ἐν Ἀστρεί τῆς Πελοποννήσου ἐκ τῆς οἰκουμένης Πρωτοπαπᾶ, πρόσηβος δ' ἔτι ὄν, ἀπεστάλη ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ γονέων εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔνθα ἐτάχθη ὑπὸ τὴν πνευματικὴν κηδεμονίαν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ Γεράσιμου, ἀρχιεπισκόπου Λύδδης, ὅστις, φίλος ὢν τῶν

Ο Μ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

γραμματων και περι μορφώσεως καλών κληρικῶν μεγάλως ενδιαφερόμενος, ἀμέσως εἰσήγαγε τὸν νεαρὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν εἰς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις προκαταρκτικὴν σχολὴν, τὴν προωρισμένην ὡς προπαρασκευαστικὴ μαθητῶν διὰ τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Σταυροῦ. Προπαρασκευασθεὶς ὁ Γεράσιμος ἐν τῇ προκαταρκτικῇ εἰσηλθὼν εἰς τὴν θεολογικὴν, καὶ τὴν ὅλην σειρὰν τῶν ἐν αὐτῇ διδασκομένων ἐγκυκλοπαιδικῶν καὶ θεολογικῶν μαθημάτων οὕτως εὐδοκίμως διήκουσε, χρηματίας μεταξὺ ἄλλων μαθητῶν τοῦ αἰοδίου ἐκείνου διδασκάλου Διονυσίου Κλεόπα, ὥστε, ἅμα ἀποπερατώσας αὐτὴν τῷ 1860 ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Γρηγοῦ, τοῦ νῦν εὐδοκίμου διευθυντοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱεράς θεολογικῆς Σχολῆς, ἀμέσως ἐκλεγείας διωρισθῆναι ὑφηγητῆς καὶ βιβλιοθηκῆριος ἐν τῇ Σχολῇ, προπαρασκευαζόμενος εἰς τελειότερας καὶ εὐρύτερας σπουδὰς, χειροτονηθεὶς μετ' ὀλίγον ἱεροδιάκονος ὑπὸ τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου καὶ μετονομασθεὶς ἀπὸ Κωνσταντίνου Γεράσιμος.

Μετὰ διετὴ ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίαν ἀπεστάλη κατὰ ὀκτώβριον τοῦ 1862 δαπάναις τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου εἰς τὰς κλεινάς Ἀθήνας εὐρύτερας σπουδῆς χάριν, συνοδεύσας τὸν ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς Ἀθήνας ἐπιστρέφοντα Ἀρχιμανδρίτην Ἀλέξανδρον Λυκούργου, ὕστερον ἀρχιεπίσκοπον Σύρου καὶ Τήνου, καθηγητὴν τότε ἐν τῇ ἐθνικῇ Πανεπιστημίᾳ ὄντα, ὅστις θερμῶς τὸν Γεράσιμον τῷ Πατριάρχῃ Κυρίλλῳ συνέστησε, δίδων ἐν αὐτῷ χρήσιμον λειτουργὸν τῆς Ἐκκλησίας. Τετραετιανὴν ὅλην ἐν ταῖς ἱσοτεφάνοις Ἀθήναις διατρίψας καὶ παντοδαπὰς γνάσεις προσκτησάμενος, ἰδίᾳ δὲ περὶ τὰ Φυσικομαθηματικὰ σπουδῶν, πρὸς ἃ εὐφυῶς εἶχεν, ἐπανέκαμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ 1866, καὶ ἀμέσως διωρισθῆναι καθηγητῆς τῶν Φυσικομαθηματικῶν ἐν τῇ θ. Σχολῇ, διδάξας ταῦτα ἐπὶ ἐξαιεσίαν λιαν φιλοτίμως ἐν ἀκρῇ σαφηνείᾳ καὶ μαθηματικῇ ἀκρίβειᾳ, ἐκπληρῶν ἅμα καθήκοντα Γραμματέως καὶ Βιβλιοθηκῆριος τῆς Σχολῆς.

Ὁ αἰοδῖμος Πατριάρχης Κύριλλος ἐκτιμῶν τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός, ἐχειροτόνησεν αὐτὸν κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1872 Ἱερέα καὶ εἰς Ἀρχιμανδρίτην τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου προεχειρίσατο, καὶ ὀλίγου δεῖν ὁ Γεράσιμος ἐχειροτονεῖτο Μητροπολίτης Πτολεμαίδος πλὴν αἰφνης κλυδωνισθεὶς καὶ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας ὀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκραγείσης γνωστῆς ἐκκλησιαστικῆς θυσῆς, ὁ Γεράσιμος ὑπέκων τῇ φωνῇ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ Μητροῦ, μετέβη μετ' ἄλλων Ἁγιοταφίτων Πατέρων ὡς ἐκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ ἐπίτροπος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ ἐν ἔτος ἐπανακάμπτει εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνθα διορίζεται Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου καὶ μέλος τῆς Ἱεράς Συνόδου, πατριαρχεύοντος τοῦ αἰοδίου Προκοπίου, ἀόκνως καὶ ἀνελλιπῶς τὴν διακονίαν ταύτην ἐπὶ τετραετιανὴν ἐκτελέσας. Ὁ αἰοδῖμος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἱερόθεος, τοῖς πολλοῖς προτερήμασι τοῦ Γερασίμου καὶ τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ χρησιμότητι εὐρύτερον θέλων ν' ἀνοίξῃ στάδιον, προήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Φιλαδελφείας κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1877, ἀποστείλας αὐτὸν λιαν καταλλήλως Ἐπίτροπον αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1878 ὁμοθυμῶν γνῶμη τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν εὐαγῶν Μονῶν ἐστάλη ἀπὸ κοινοῦ ἀντιπρό-

σπος διὰ τὸ πολύκροτον Μοναστηριακὸν ζήτημα εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ Εὐρωπαϊκὸν Συνέδριον, καὶ διὰ Παρισίων, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Δαμασκού ἐπανήλθεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, λήγοντος τοῦ μηνὸς Αὐγούστου. Ἐνεκεν τοῦ αὐτοῦ Μοναστηριακοῦ ζητήματος ἀπεστάλη κατὰ Μάρτιον 1880 μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Νικομηδείας κ. Φιλοθέου Βρυεννίου εἰς Βουκουρέστιον ἀντιπρόσωπος τῶν ἐν τῷ ζήτηματι τοῦτῳ ενδιαφερομένων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν περὶ τὰ τέλη Μαΐου. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Ἱεροθέου προήχθη εἰς Μητροπολίτην Σκυθοπόλεως ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ τοῦ 1881, καὶ ἔκτοτε διέμεινε ἐν Κωνσταντινούπολει ἐπίτροπος τοῦ Π. Τάφου, ὡν συγχρόνως ἀντιπρόσωπος καὶ τῶν δύο ἄλλων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἱεροθέου καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σαφρονίου, ἀγαπάμενος καὶ ἐκτιμώμενος ὑφ' ὅλης τῆς ἐν Κωνσταντινούπολει εὐγενοῦς κοινωνίας, ἀπολαύων δὲ καὶ τῆς ὑψηλῆς εὐνοίας τῆς σεβαστῆς Αυτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἔνεκεν τῆς συνετῆς καὶ νομοταγοῦς αὐτοῦ πολιτείας, μέχρι τοῦ 1884, ὁπότε κατὰ Νοέμβριον κελύσει τοῦ πατριαρχεύοντος Νικοδήμου κατήλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα, τῶν πραγμάτων ἀπαυτοῦντων τὴν χρῆσιν αὐτοῦ παρουσίαν· ὁ ἅγιος Σκυθοπόλεως ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν, ἦτο ἡ χαρὰ τῶν Ἀδελφῶν καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Ἱεράς Συνόδου· πρόθυμος ὡν εἰς πᾶσαν τῆς Ἐκκλησίας ὑπηρεσίαν, καὶ ἀληθῶς μοναχικὴν ὑπακοὴν ἐπιδεικνύμενος, ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Νικοδήμου εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανῶν καὶ διὰ τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἐν ᾧ δ' ὁ καρτερικὸς Γεράσιμος ἀποστολικῶς περιώδεε καὶ πατρικῶς συνεβούλευε καὶ ἐστήριζε τοὺς πιστοὺς πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἢ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἀποστολικῇ καὶ Πατριαρχικῇ Ἐκκλησίᾳ, στερηθεῖσα τοῦ Πατριάρχου αὐτῆς πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος αἰοδίου Ἱεροθέου, ἐξελέξατο αὐτὸν κοινῇ ψήφῳ Πατριάρχῃ τῆς μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας τῇ 29 Μαΐου 1885.

Ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις πρεσβυγενῆς Ἐκκλησία τὸ μὲν ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ, μέλλουσα νὰ στερηθῆ τοιοῦτου σπανίου αὐτῆς μέλους, ἀνδρὸς πεπαιδευμένου, ἱκανοῦ καὶ ἐμπειροῦ, τὸ δ' ἐχάρη καὶ συγκεκινημένη προέπεμψεν αὐτὸν, ἐγκαυχωμένη ὅτι τοιοῦτον ποιμένα δωροφορεῖ εἰς τὴν γείτονα ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ οὕτως ὁ ἐψηφισμένος Ἀντιοχείας κλαῖον ἀποχωρισθεὶς τῶν κόλπων τῆς Ἱεράς αὐτοῦ Μετανοίας, ἐν ἣ ἐκ παιδῶν ἐσπούδασεν, ἀνετράφη, εἰργάσθη καὶ ἠγαπήθη, μετέβη εἰς Δαμασκόν, ἐνθα ἐγένετο ἡ κανονικὴ αὐτοῦ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον Ἀντιοχείας ἀνάρρησις τῇ 28 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ὁ Γεράσιμος, ἅμα ἀναλαβὼν τοὺς οἴκας τῆς Ἱεράς οἰκᾶδος τῶν Ἀντιοχείων, καθῆκον αὐτοῦ πρῶτον ἐδεώρησεν ἵνα περιέλθῃ τὴν ὅλην περιφέρειαν τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ ἀληθῶς ἀποστολικῶς καὶ ἀνευ ματαιίας πομπῆς καὶ ἐπαδείξεως, ὡς ἐκ τοῦ συνέγγυς σπουδᾶς τὰς ἀνάγκας τῶν Χριστιανῶν καὶ προσενέγκῃ τὰ κατάλληλα φάρμακα. Ἡ ἐν Συρίᾳ ἐνέργεια αὐτοῦ ὑπῆρξε σωτήριος καὶ πλήρης εὐλογίας, μέγαν δ' ἰδίως ἐπεδείξατο ζήλῳ πρὸς ἰδρυσιν ὀρθοδόξων σχολείων, θέλων ν' ἀπαλλάξῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ παντελῶς πάσης ἑτεροδόξου ἐπιρροῆς. Εἰς πᾶσαν ἀναφυομένην ἔριδα προσέτρεχεν ἀμέσως ὡς ἄγρυπνος ποιμὴν, καὶ διὰ

τοῦ ἡπίου αὐτοῦ τρόπου, τῆς γλυκειᾶς συμπεριφορᾶς καὶ τῶν συνετῶν εὐαγγελικῶν παραινέσεων κατηύναξε τὰ πάθη καὶ συνήθη τὰ διεστῶτα. Μὴ θέλοντες νὰ ἐνοχλήσωμεν τὸ ταπεινὸν καὶ ἀτυφον τοῦ ἡδους αὐτοῦ, δὲν εἰσερχόμεθα εἰς ἀκριβεστέρας λεπτομερείας, ἐπαναλαμβάνοντες ὅσα πολλάκις ὁ τύπος περὶ αὐτοῦ ἐγκωμιαστικῶς ἀνέγραψεν.

Ἄλλ' ἐν ᾧ οὕτως ἐν συνέσει καὶ μετὰ ζήλου ὁ Ἀντιοχείας Γεράσιμος ἐποίμανε τὸ λογικὸν αὐτοῦ ποίμνιον, ἀγαπάμενος καὶ σχεδὸν λατρευόμενος ὑπ' αὐτοῦ, κενούται ὁ θρόνος Ἱεροσολύμων, τοῦ Πατριάρχου Νικοδήμου παρατηθέντος, ὡς μὴ δυναμένου πλέον νὰ ἐργασθῆ, καὶ ἔχοντος ἐπόμενος ἀνάγκην πνευματικῆς ἡσυχίας καὶ σωματικῆς θεραπείας. Οἱ Ἀδελφοὶ Ἁγιοταφίται καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἐπὶ πολλοὺς μῆνας στεροῦνται Πατρός καὶ Πατριάρχου· πάντες ἐκ τῆς πείρας πολλὰ διδαχθέντες, ζητοῦσι τὸν ἐμπειροῦ καὶ δόκιμον πηδαλιῶχον, τὸν βουλούμενον καὶ δυνάμενον δεῖα συνάρσει δεξιῶν νὰ πηδαλιουχῆσῃ τὸ ἱερὸν σκάφος τῆς πολυπλοκῆς αὐτῶν Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Ἐπὶ πολλὴ ἐπικρατεῖ διαφρονία, τῶν μὲν πρὸς τοῦτον, τῶν δὲ πρὸς τὸν ἄλλον ἀποκλιόντων, ἐπὶ τέλους ὅμως ὑπερίσχυεν ἡ φρόνησις, ὑπεχώρησαν τὰ κόμματα καὶ ζυγρὸν ἀνέθορε τὸ ἐν τῷ βάθει τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐγκαθήμενον γνήσιον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν Καταστήματος ἐνδιαφέρον, καὶ οὕτως ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἐστράφη πρὸς τὸ προσφιλέστατον αὐτῆς τέκνον, τὸν Πατριάρχῃν

Ἀντιοχείας, τοῦτον κοινῇ ψήφῳ καὶ ὁμοθυμῶν γνῶμη ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐγκαρδίῳ συγκινήσει ἀνακηρύξασα ἴδιον Ποιμενάρχῃν τῇ 27 Φεβρουαρίου 1891 ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἐγκριτοτέρων Ἁγιοταφίτων μεταβάσα εἰς Δαμασκόν, παρέλαβεν αὐτὸν καὶ συνώδευσε μέχρις Ἱεροσολύμων, ἐνθα ἐγένετο ἡ ἐπίσημος αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀδελφοθέου ἀνάρρησις τῇ 13 Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, ἐν μέγῃ χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει καὶ ἀληθοῦς ἐνδοσιασμοῦ.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ βίος τοῦ νῦν Μ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Γερασίμου· ἄγει ἤδη τὸ 52 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, εἶνε ἐγκρατῆς τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀραβικῆς γλώσσης, ἐμπειροῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ζητημάτων, ἀκάματος πρόμαχος τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας, γλυκὸς καὶ εὐπροσῆγορος μετὰ σεμνότητος καὶ ἐμβριθείας, εἰρηνικοῦ καὶ συμβιβαστικοῦ χαρακτήρος, ἀνὴρ τοῦ καθήκοντος, ἐργαζόμενος πάντοτε μετὰ ζήλου καὶ περισκέψεως. Τοιαῦτα δὲ κεκτημένα ἐμφυτα καὶ ἐπίκτητα προτερήματα ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, εὐελπιστοῦμεν, ὅτι πρυτανεύσει τὴν εἰρήνην τῇ Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ, διορθώσει τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ ἀνορθώσει τὸ πεπτωκὸς αὐτῆς γόητρον, ἔχων πάντοτε προθύμους καὶ εὐκρινεῖς συμβούλους, καὶ συναντιλήτορας τοὺς Ἀδελφοὺς Ἁγιοταφίτας.

Ἐν Ἐρλάγγῃ, τῇ 13/25 Ἰουλίου 1891.

Γερμανὸς Βασιλέως.

Ἡ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια.)

Πολὺ δυσκολώτερον καὶ συγχρόνως πολὺ φρονιμώτερον εἶνε, ἀντὶ νὰ ἀρνώμεθα τὰ πάντα, νὰ ζητῶμεν τὸν πυρῆνα ἐκείνον τῆς ἀληθείας, ὅστις εὐρίσκειται εἰς τοσαῦτα ψεῦδη. Πρὸ πολλοῦ ἤδη αὐτὸς ὁ Βάκων ἐνόησεν ὅτι ἡ φαντασία ἦτο ἡ ἐξασκοῦσα τόσον ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ σώματος. Εἶνα πρόβλημα μεγίστης ἀξίας καὶ μεγίστης σπουδαιότητος, ἔλεγε, τὸ νὰ ἐρευνηθῆ τις ἐπὶ πόσον ἡ φαντασία δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὸ σῶμα ἐνὸς ἀνθρώπου, φανταζομένου κατὰ τι. Μόλις δύο αἰῶνας ὕστερον ἡ ἐρευνα αὐτῆ ἐγένετο μετ' ἐπιστημονικῆς σπουδαιότητος. Ὁ Μέσμερος μετὰ τὸν μαγνητισμὸν τοῦ ἔδακε τὴν πρώτην ὡδήσιν.

Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Μεσμέρου ἔλεγον ὅτι ἰάτρουν τοὺς ἀσθενεῖς τῶν διὰ τινος μυστηριώδους δυνάμεως, τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, ὅστις ἐκ τοῦ μαγνητισμοῦ μετηγίγεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ ἐπίσημος ἐπιστήμη δὲν ἤξευρε τίποτε περὶ τῆς δυνάμεως καὶ ὠνόμασε τὸν Μεσμέρον ἀπλούστατα ἀγύρτην. «Τὰ πάντα εἶναι φαντασιώδη, καὶ ἀρκεῖ» ἔλεγον πάντες.

Ἐν τούτοις ὁ Μέσμερος ἰάτρυνε τοὺς ἀρρώστους του. Καὶ οἱ σοφοὶ ἐλησμόνουν νὰ ἐρωτήσωσι: πῶς ἀρά γε αὐτὴ ἡ ἀνόητος φαντασία εἰμπορεῖ νὰ ἰατρεύῃ τὸσους ἀνθρώπους; Μετὰ τὴν μίαν μόνην λέξιν «φαντασία» ἐδεώρησεν τὸ πρᾶγμα ὡς τελειωμένον καὶ ὡς ἀνάξιον περαιτέρω ζητήσεως. Ἐν τούτοις ὅμως τὰ γεγονότα, περὶ τῶν ὁποίων οἱ σοφοὶ δὲν ἤθελον νὰ ἤξευρον τίποτε, ἔμειναν καὶ ἐξηκολούθησαν ὑφιστάμενα, ὅτε δὲ αἱ θύ-

ραι τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας ἐκλείσθησαν δι' αὐτά, τότε πλέον ἔπεσον εἰς τὰς χεῖρας ἀληθινῶν ἀγυρτῶν, οἵτινες ἐξεμεταλλεύθησαν καὶ κατεχράσθησαν αὐτὰ μετὰ τῆς σήμερον ἡμέρας.

Οὐδεὶς ἐσκέπτετο νὰ ἐξετάσῃ ἐπιστημονικῶς καὶ νὰ χρησιμοποίησῃ συστηματικῶς τὴν δυνάμιν ταύτην, ἥτις ἐτέλει τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα θαύματα. Ἐκ τοσοῦτων ἐπιστημόνων οὐδεὶς ἀνελογίζετο ὅτι ἦτο πολὺ συνετώτερον νὰ ἐρευνηθῆ καὶ νὰ μάθῃ τὴν τέχνην καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν μετὰ περισσοτέρας γνώσεως καὶ βαδύτερας κατανοήσεως, παρὰ νὰ ἀρνήσῃ πρᾶγματα, τὰ ὁποῖα ἕκαστος μὴ ἐπιστήμων ἐβλεπε μετὰ τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοῦς.

Τὴν σύνεσιν ταύτην ἔσχε μόνος ὁ James Braid, καὶ ὁ ὀξυδερκὴς οὗτος Ἄγγλος ἐγένετο τοιοῦτοτρόπως ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐφαρμοζομένης ψυχιατρικῆς μεθόδου. Ὁ Braid ἤξευρεν ὅτι οἱ μαγνητισταὶ ἐνέβαλλον τοὺς ἀρρώστους τῶν εἰς παραδόξον τινα κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον μαγνητικὸν ὕπνον. Ἀντὶ νὰ ἀρνηθῆ τοῦτο καὶ νὰ τὸ θεωρήσῃ ὡς ἀπάτην καὶ ἀγυρτίαν, ἐμελέτησε τὸν τρόπον, κατ' ὃν ἐπροκαλεῖτο ὁ ὕπνος οὗτος, καὶ ἀνεκάλυψε ταχέως, ὅτι πολλοὶ ἀνδραποὶ διὰ τῆς μακρᾶς καὶ συντόνου προσηλώσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν εἰς ἓν σημεῖον ἐπίπτουσιν εἰς εἶδος τι ὕπνου, τὸ ὅποιον αὐτὸς ὁ Braid ὠνόμασεν ὕπνωσιν (Hypnose).

Εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις εἶνε παντελῶς ἀδύνα-

τον, να επενεργήσωμεν τοσοῦτον ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς φαντασίας ἐνὸς ἀνθρώπου γρηγοροῦντος, ὥστε διὰ μόνης τῆς επενεργείας ταύτης νὰ ἰατρεύσωμεν αὐτὸν ἀπὸ τινος νόσου. Εἰς πολλοὺς ὀλίγους ἀνθρώπους, λίαν εὐπίστους, ἐλάχιστά πεπολιτισμένους, ἢ λίαν εὐαισθητοὺς, δύναται νὰ ἐπιτύχη τοῦτο, ὅπως ἐπετύγχανε κατὰ τοὺς προτέρους αἰῶνας, εἰς τοὺς φανατικούς καὶ ἀπολιτίστους λαούς. Ἄλλ' εἰς τοὺς νηφαλίους, δυσπίστους καὶ σκεπτικούς συγχρόνους μας, ἢ ἐπὶ τῆς φαντασίας αὐτῶν επενεργεία τότε μόνον εἶνε δυνατὴ, ὅταν πᾶσαι αἱ ἄλλαι περιστάσεις συνεργῶσιν ὅπως καταστήσωσιν ἐκτάκτως ἰσχυρὰν τὴν ἐντύπωσιν. Ἄλλ' αἰφνης ἐγνώσθη ὅτι τὸ οὐσιωδέστερον χαρακτηριστικὸν τῆς ὑπνώσεως εἶνε ἀκριβῶς τοῦτο, ὅτι οἱ ἐν αὐτῇ διατελοῦντες ἔχουσιν ἐκτάκτως μεγάλην εὐαισθησίαν πρὸς τὰς ἐντυπώσεις, καὶ ὅτι ἡ φαντασία, ἥτις ἐν τῇ συνήθει καταστάσει τῆς ἐγρηγόρσεως ἔχει ἐλαχίστην ἐνέργειαν διότι καταπνιγεται καὶ ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν σκέψεων καὶ τῶν συλλογισμῶν ἡμῶν, εἶναι ζωηροτάτη καὶ ἐκτάκτως ἐνεργητικὴ ἐν τῇ ὑπνώσει, οὕτως ὥστε πολλάκις λαμβάνει ἀπόλυτον κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν λοιπῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐγνωρίζομεν καὶ πρότερον, ὅτι ἡ πίστις δύναται νὰ ἰατρεύσῃ τὸν ἀνθρώπον· ἀλλ' ἐγνωρίζομεν συγχρόνως ὅτι ἡ πίστις δὲν δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἀνθρώπον. Ὡστε ἡ γνώσις ἡμῶν ἐκείνη οὐδαμῶς ἠδύνατο νὰ μᾶς ἀφελήσῃ ἐν τῇ πράξει. Τώρα ὅμως μανθάνομεν, ὅτι ἐν τῇ ὑπνώσει δυνάμεθα κάλλιστα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν πίστιν. Ἄν ὑπνωτίσωμεν ἀνθρώπον τινα καὶ εἰπωμεν αὐτῷ ὅτι δὲν δύναται νὰ κινηθῇ, ἢ ὅτι αἰσθάνεται ψύχην ἢ ζέσθην, ἢ ὅτι θὰ καλλιτερεύσῃ καὶ θὰ γείνη εὐδύμος, ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος θὰ μᾶς πιστεύσῃ πάντα ταῦτα, καὶ ἡ φαντασία του τότε εἶνε τόσο ἰσχυρὰ, ὥστε ἡ σωματικὴ αὐτοῦ κατάστασις πράγματι θὰ μεταβληθῇ διὰ τῶν λόγων μας, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατόν.

Ἄν λ. χ. εἰπωμεν αὐτῷ ἐν τῇ ὑπνώσει, ὅτι αἰσθάνεται ἀρδίαν, πράγματι θὰ αἰσθανθῇ ἀμέσως ἀρδίαν. Καὶ τὸ συναίσθημα τοῦτο γίνεται τοσοῦτον ἰσχυρόν, ὥστε ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος θὰ καταληφθῇ ὑπὸ ἐμετοῦ.

Ὁ Braid ἐνέβαλλε τοὺς ἀρρώστους του εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην τοῦ τεχνητοῦ ὕπνου, ἢ νύκτασιν ὑπνώσιν. Οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι ἐπασχον ἐκ διαφόρων νόσων, ποδάγρας, νευραλγίας, ἐπιληψίας, παραλυσίας, νοσημάτων τῶν ὀφθαλμῶν κτλ. Καὶ πρὸς μεγίστην του ἐκπληξιν ἐβλεπεν ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἰατροῦντο. Πῶς τοῦτο συνέβαινε, δὲν ἠδύνατο ἀκριβῶς νὰ ἐννοήσῃ, παρεδέχετο ὅμως ὅτι ἡ προσδοκία τῆς ἰάσεως ἐλάμβανε μεγαλύτεραν ἐντάσιν ἐν τῇ ὑπνώσει. Δὲν ἠμίλει εἰς τοὺς ὑπνωτισμένους καὶ ἐπομένως δὲν ἐνέβαλλεν εἰς αὐτοὺς τὴν πίστιν περὶ τῆς θεραπείας των. Ὅτι δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐθεραπεύοντο, δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐξῆς: Ἡ προσδοκία, τὴν ὁποίαν προῦκάλει εἰς αὐτοὺς ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως διατελοῦντας, ἐλάμβανεν ἐν τῇ ὑπνώσει ὅλην τὴν δυνάμιν τῆς ἐνεργείας τῆς.

Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ὁ Braid, ἐξηκολούθησαν ἄλλοι τινές, ἐκ τῶν ὁποίων ἀξιοὶ ἰδιαίτερας μνείας εἶνε ὁ Δρ. Liébault ἐν Nancy καὶ ὁ Δρ. Hack Tuke ἐν Λονδίῳ. Ὁ Liébault ἔκαμνεν ἤδη ἀπὸ εἰκοσαετίας ὅλης χρήσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς ὑπνώσεως καὶ εἰς πολλῶν

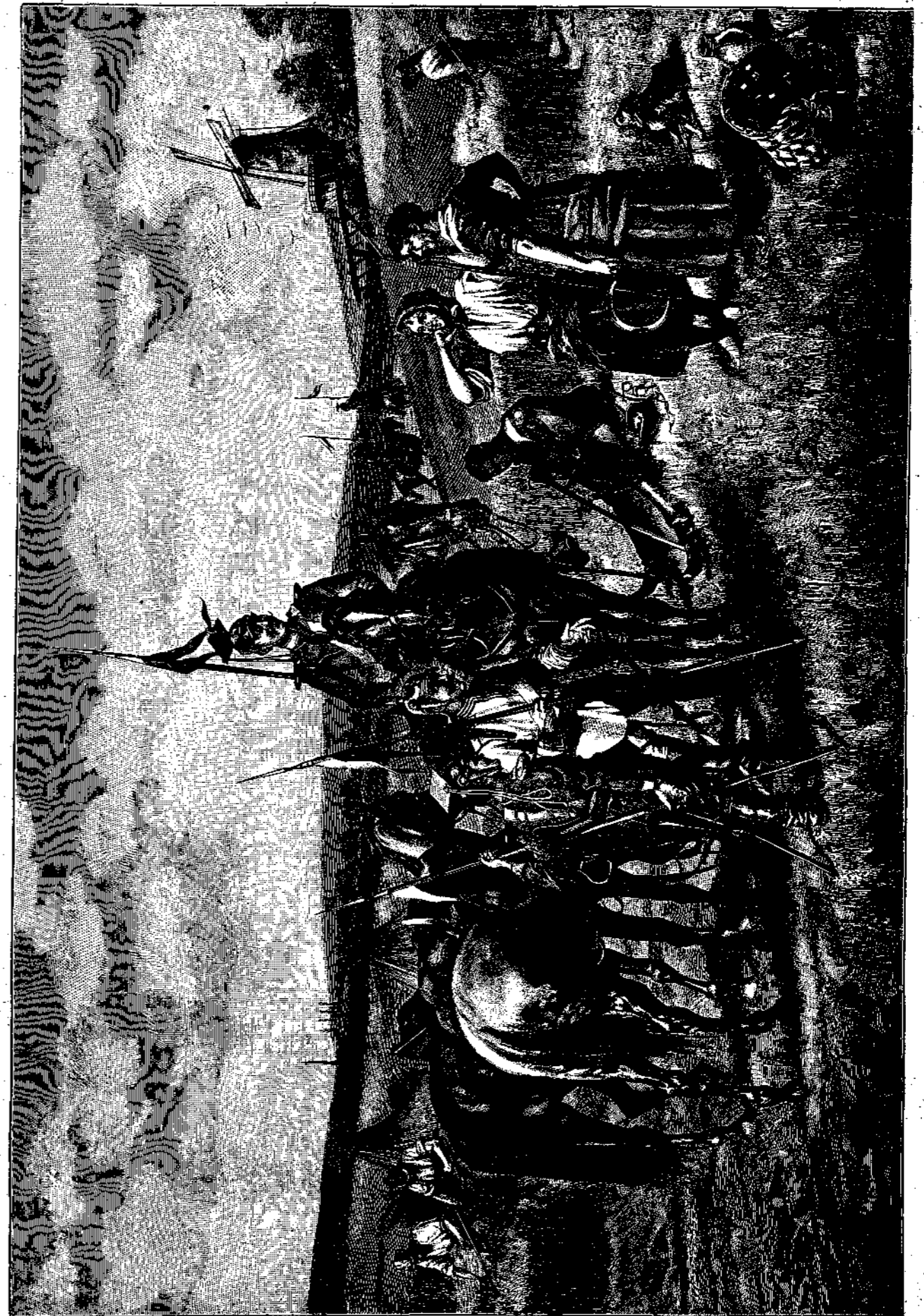
μεῖζονα ἑκτασιν καὶ μετὰ κλείονος ἐπιτυχίας ἢ ὁ Braid. Ἐνόησεν ὅτι ἐν τῇ ὑπνώσει πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ ἐμπνέεται εἰς τὸν ἀσθενῆ, διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου καὶ διὰ χειρονομιών, ἢ πεποιθήσεως τῆς ἰάσεως. Τὴν σωτήριον ταύτην πίστιν ἐνέπνεεν εἰς τὸν ἀσθενῆ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν οὗτος εἶχεν ἰδιαίτεραν ἰκανότητα νὰ τὴν δεχθῇ καὶ νὰ τὴν αἰσθανθῇ τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε τὸ σῶμα δι' αὐτῆς νὰ ὑποστῇ πραγματικὴν μεταβολήν. Διὰ τῆς μακρᾶς δὲ αὐτοῦ πείρας ἤχθη εἰς τὴν ἀσφαλεστάτην καὶ ἀπλουστάτην μέθοδον τοῦ προκαλεῖν τὴν ὑπνωσιν. Ὁ γνωστός Ἄγγλος ψυχίατρος Hack Tuke συνέλεξεν ἐν ἀξιολόγῳ ἔργῳ πάντα, ὅσα τέως ἦσαν διεσπαρμένα ἐν ἀορίστοις ἰδέαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὰ εἰς ὠρισμένον ἐπιστημονικὸν σύστημα. Καὶ ὁ Liébault ἐξέδωκε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἔργον τι περὶ τῆς ὑπνώσεως, ἀλλ' ὁ Hack Tuke ἔδωκε πρῶτος γενικὸν τι σύστημα, ἐξοχον ἔργον διὰ τὴν νέαν ταύτην ἐπιστήμην. Τὴν διὰ λόγων ἢ χειρονομιών ἐμπνευσιν πεποιθήσεως τινος εἰς τὸν ἀσθενῆ ἀνόμασαν οἱ Γάλλοι suggestion (ὑποβολήν).

Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ Liébault ἐθεράπευε τοὺς ἀσθενεῖς του, ὀνομάζεται ἢ δι' ὑποβολῆς μέθοδος. Ὁ ἐν Nancy καθηγητὴς Bernheim ἐσπούδασε τὴν θεραπευτικὴν ταύτην μέθοδον τοῦ Liébault, ἔκαμε πρακτικὴν αὐτῆς ἐφαρμογὴν, καὶ περιέγραψεν αὐτὴν λίαν σαφῶς καὶ ἐνδιαφερόντως ἐν τῷ περὶ ὑπνωτιστικῆς ὑποβολῆς ἔργῳ του.

Πρέπει λοιπὸν νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς τὰ ἐξῆς: Ἡ ὑπὸ τοῦ Hack Tuke συστηματοποιηθεῖσα ψυχιατρικὴ μέθοδος εἶναι ἡ θεραπεύουσα νόσους διὰ τῆς ψυχῆς τοῦ πάσχοντος. Ἡ ὑποβολὴ εἶνε ἐν μέρος μόνον — εἰ καὶ τὸ σπουδαιότατον — τῆς θεραπευτικῆς ταύτης μεθόδου· εἶνε τὸ ἐπιδρᾶν ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς φαντασίας, τὸ ἐμπνέειν πεποιθήσεις δυνάμενας νὰ ἰατρεύσωσι τὸν πάσχοντα. Ἡ ὑπνωσις δὲ εἶνε μέσον πρὸς ὑποβολήν, εἶνε δηλαδή ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φέρωμεν τὸν ἀσθενῆ, ὅπως επενεργήσωμεν κατόπιν διὰ τῆς ὑποβολῆς ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ ἐπὶ τοῦ σώματός του. Ἀλλὰ ἡ ἐνέργεια τῆς ὑποβολῆς εἶνε δυνατὴ καὶ ἀνευ ὑπνώσεως. Διότι ἡ ἐννοια τῆς ὑποβολῆς ἔχει μεγάλην ἑκτασιν. Ἄν εἰπω λ. χ. πρὸς τινα «Τί ζέσθη ποῦ κάνει ἐδῶ μέσα! Ἄνοιξτε τὸ παραθύρι!», αὐτὸ εἶναι ὑποβολή. Ἐκεῖνος θὰ αἰσθανθῇ ἀμέσως τὴν θερμότητα, τὴν ὁποίαν πρότερον δὲν ἠσθάνετο. Δυνάμεθα ὡσαύτως νὰ προκαλέσωμεν διὰ τοιαύτης ὑποβολῆς, διὰ λόγων, ὑπαινιγμῶν καὶ χειρονομιών, ἀπλᾶς σωματικὰς κινήσεις καὶ συναίσθηματα.

Ἐὰν λόγου χάριν εἰπῶ μετ' ἰδιαίτερας ἐμφάσεως εἰς τινα: «Πρέπει, εἰσαί ἀναγκασμένος, νὰ καταπιῆς. Πρόσεξε, θὰ καταπιῆς», ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος δυσκόλως θὰ δυνηθῇ νὰ βαστάξῃ ὀλίγας στιγμὰς χωρὶς νὰ καταπιῇ. Ἡ ἂν εἰπῶ εἰς τινα: «Ἐχεις φαγοῦρα 'στὸ δεξί σου αὐτί· πρέπει νὰ τὸ ἐγγίξῃς· δὲν μπορείς νὰ κἀμης ἄλλοῦως», κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν ὑποβολὴν ταύτην. Ὡς πρὸς τὸ χάσμημα, εἶνε πασίγνωστον πόσον εὐκόλα μεταδίδεται διὰ τῆς ὑποβολῆς. Ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι οἱ ὅποιοι ὅταν ἀκούσουν τὴν λέξιν «χάσμημα» χασμῶνται.

Πολὺ ἰσχυρότερον ἐνεργεῖ ἡ ὑποβολὴ ἐν τῇ ὑπνώσει. Δυνάμεθα εἰς τὸν ἐν ὑπνώσει διατελοῦντα νὰ ἐμ-

βάλωμεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἰσθάνεται πείναν ἢ δίψαν, πόνους ἢ ἀνακούφισιν ἐκ τῶν πόνων, χαρὰν καὶ εὐθυμίαν ἢ τούναντιον θλίψιν· καὶ ἡ πεποίθησις αὕτη μετατρέπεται πέραντα εἰς γεγονός. Ὅταν ἡ ὑπνωσις εἴνε βαθεῖα, ὁ ὑπνωτισμένος δέχεται ἀμέσως πᾶσαν ὑποβαλλομένην αὐτῷ ἰδέαν, ἐννοεῖ ἀμέσως πᾶν νεῦμα ἡμῶν καὶ ἀκολουθεῖ αὐτό. Μόλις ὁ ἰατρός ἐγγίσῃ ἀλγοῦντι μέρος τοῦ σώματος, ὁ ἀσθενὴς ἐννοεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ καὶ αἰσθάνεται πραγματικῶς ἀνακούφισιν ἢ καὶ παύσιν τῶν πόνων.

Ἐκτὸς τούτου, αἱ τοιαῦται ὑπνωτιστικαὶ ὑποβολαὶ ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος ἑτι μεγαλύτεραν ἐπίδρασιν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι σπουδαιότατον διὰ τὴν θεραπεία. Ἐὰν παραδείγματος χάριν εἰς ἀσθενὴ τινα, μὴ ἔχοντα ὄρεξιν, εἴπωμεν ὅτι αἰσθάνεται πείναν, τότε ὁ ἀσθενὴς ὄχι μόνον αἰσθάνεται πράγματι πείναν ἀλλὰ καὶ δέχεται τὴν διδομένην αὐτῷ τροφήν καὶ πέπτει αὐτὴν εὐκόλως. Ὁ στόμαχος ὑποτάσσεται εἰς τὴν φαντασίαν, τὰ ἀντικειμενικὰ φαινόμενα ὑποτάσσονται καὶ συμμορφοῦνται πρὸς τὰ ὑποκειμενικά. Τοιοῦτοτρόπως δύναται ὁ ἰατρός νὰ μεταβάλῃ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, τὴν

λειτουργίαν τῶν ἐντέρων, κτλ. κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶνε ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται δὲν διαρκοῦσι μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπνώσεως, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσιν ὑφίστασθαι καὶ μετὰ τὴν ὑπνωσιν. Ὁ ἀφαιρεθεὶς πόνος δὲν ἐπανέρχεται, ἡ ἀνακτηθεῖσα ὄρεξις δὲν ἀφανίζεται, ὅταν ὁ ἀσθενὴς ἀρπυνησθῇ ἐκ τῆς καταστάσεως ἐκείνης ἧτις καλεῖται ὑπνωσις. Τὴν πρώτην φοράν βεβαίως τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς ὑποβολῆς σπανίως μένουσι διὰ παντός, ἐξακολουθοῦσιν ὅμως ὑφίστασθαι ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον· ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομένης τῆς ὑποβολῆς, ἅμα ὡς ἀναφανῆ ἡ νόσος, καθορθοῦται ἐπὶ τέλους ἐντελής καὶ διὰ παντός διαρκοῦσα ἰασις. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶδους τῆς νόσου, ἐκ τῆς διάρκειας αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς εὐαισθησίας τοῦ πάσχοντος πρὸς τὴν ὑποβολήν. Ἄλλ' ἡ εὐαισθησία καὶ ἐπιδεκτικότητα αὕτη εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνάλογος πρὸς τὴν βαθύτητα τῆς ὑπνώσεως, οὐχὶ ὅμως πάντοτε, διότι ἀσθενεῖς τινες δύναται καὶ ἐν ἐλαφροτάτῃ ὑπνώσει νὰ δεχθῶσι τὴν ὑποβολήν μετὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ.

(Συνέχεια.)

Πράγματι, ἀπίστευτον καὶ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του! Αἱ ἱεροκρισίαι τοῦ μεσαιῶνος λ. χ. ἴστανται λογικῶς εἰς ἀνατέραν βαθμίδα ἀνθρωπισμοῦ· διότι ἀπαξ προὔποτεθέντος, ὅτι ὁ Θεὸς ἀναμυγνύεται ἀμέσως εἰς τὰς δίκας τῶν ἀνθρώπων, οὐδεμία ἀντίρρασις εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Θεοκρισιῶν. Ἀλλὰ τὸ νὰ συντρίβῃ τις τὰ κόκκαλα ἀνθρώπων, ὅπως μάθη παρ' αὐτῶν τὴν ἀληθειαν περὶ ἀποθέσεως μὴ ἐνδιαφερούσης κἄν αὐτοῦ, — πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται τῇ ἀληθείᾳ ἀποτύφλωσις ἧτις οὐδαμῶς συμβιβάζεται πρὸς τὰς λοιπὰς ιδιότητας τοῦ ἀττικοῦ χαρακτήρος. Παράδοξον ὡσαύτως φαίνεται ὅτι οὐδεὶς Ἀθηναῖος ἐνόησε τὸ αἰσχος ὅπερ ἐμπεριείχεν ἢ παραδοχῇ, ὅτι εἰς βασανισθεὶς δούλος εἶνε μᾶλλον ἀξιόπιστος τοῦ ὀρκισθέντος ἐλευθέρου πολίτου.

Ἡ θέσις τῶν ἐντελῶν δούλων ἦτο, ὡς εἰκός, διάφορος κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀσχολήσεών των. Ἀμέσως καὶ ἐντελῶς ἐξηρημένοι ἀπὸ τοῦ δεσπότη των ἦσαν οἱ οἰκειοκτοὶ δούλοι. Τὰ καθήκοντα των ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν σημερινῶν ὑπηρετῶν. Ὀφείλον νὰ καθαρίζωσι τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐπιπλα, νὰ παρασκευάζωσι τὰ ἐδέσματα, νὰ ὑπηρετῶσι καὶ προσέχωσι τὰ μικρὰ παῖδια κτλ. Ὁσαύτως ὄφειλον νὰ συνοδεύωσι τὸν ἐξερχόμενον κύριόν των, πρὸ πάντων ὅταν μετέβαιεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν κρεάτων καὶ τῶν ὀπωρῶν· διότι ὁ ἐλεύθερος Ἀθηναῖος ἠγόραζεν αὐτοπροσώπως τὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀναγκαῖα. Οἰκειοκτοὶ δούλοι ἦσαν ὡσαύτως οἱ «παυδαγαγοί», τῶν ὁποίων ἐπάγγελμα ἦτο νὰ φέρωσι τοὺς υἱοὺς τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν εἰς τὰς παλαιστρας καὶ εἰς τὰ σχολεῖα καὶ νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν συμπεριφορὰν των.

Ἐτέρα κατηγορία τῶν ἐντελῶν δούλων ἦτο ἡ τῶν ἐργαζομένων ἐκτὸς τῆς οἰκίας παντὸς εἶδους ἐργασίας. Οἱ δούλοι οὗτοι εἶχον ἰδιαίτερας κατοικίας, ἦσαν δὲ καὶ

κατὰ τὰ ἄλλα μᾶλλον ἀνεξάρτητοι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ δούλων. Δύναται δὲ — μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς θεωρητικῆς αὐτῶν ἀνελευθερίας — νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς σημερινοὺς ἐργάτας τῶν ἐργοστασιῶν.

Οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐλευθέρων Ἀθηναίων πολιτῶν ἐκέκτηντο ἀγροὺς ὑπὸ δούλων καλλιεργούμενους ἢ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἐν οἷς δούλοι μᾶλλον ἢ ἦγτον πολυάριθμοι κατεσκευάζον διαφόρων εἰδῶν χρήσιμα ἀντικείμενα πρὸς πώλησιν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς πρωτοεργάτου, ὅστις ἦτον ἐπίσης δούλος. Οὕτω λ. χ. ὁ πρεσβύτερος Δημοσθένης — (ὁ πατὴρ τοῦ κορυφαίου τῶν ῥητόρων Δημοσθένους) — ἦτο ἰδιοκτήτης ἐργοστασίου μαχαρῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ εἰργάζοντο τριάκοντα περίπου δούλοι καὶ τὸ ὅποῖον ἔφερεν αὐτῷ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα 3000 περίπου σημερινῶν δραχμῶν. Πλὴν τούτου εἶχε καὶ ἄλλο τι ἐργοστάσιον φορείων, ἐν ᾧ εἰργάζοντο εἴκοσι δούλοι. Ὁ ῥήτωρ Ἰσοκράτης ἦτο ἰδιοκτήτης μεγάλου ἐργοστασίου αὐλῶν, διὰ τοῦ ὁποίου, χωρὶς νὰ κινήσῃ ποτὲ τὸν δάκτυλόν του, ἐγένετο πλούσιος. Ἄλλος τις ἀριστοτέχνης τοῦ λόγου, ὁ Λυσίας, ὁ υἱὸς τοῦ Κεφάλου, εἶχεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του μέγα ἐργοστάσιον ἀσπίδων, τὸ ὅποῖον ἀπασχόλει ἑκατὸν εἴκοσι δούλους. Τὰ μάλιστα προσοδοφόρος ἦτο ἡ μεταλλεία. Ὑπῆρχον ἐργολάβοι οἵτινες διετήρουν χιλιάδας δούλων ἐργατῶν ἐν τοῖς μεταλλείοις. Ἡ θέσις τῶν ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις ἀργυρωρυχείοις τοῦ Λαυρίου ἐργαζομένων ἐκείνων δούλων δὲν θὰ ἦτο βεβαίως χειροτέρα τῆς τῶν ἐν τοῖς ἀνδρακωρυχείοις ἐργατῶν τοῦ μινιστορήματος «Germinal» τοῦ Ζολᾶ.

Ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλιγώτερον εὐποροὶ πολῖται ἐν Ἀθήναις ἐκέκτηντο τοῦλάχιστον ἰκανοὺς δούλους ὥστε νὰ τρέφωσιν χωρὶς νὰ ἐργάζωνται. Ἀνέγνωμέν που

μάλιστα, ὅτι παχὸς τις πολίτης, ἠναγκασμένος νὰ ἐπαυτῇ, παρεπονείτο κατὰ τῆς τύχης πρὸ πάντων διὰ τοῦτο, ὅτι δὲν τῷ ἀφῆκεν οὔτε κἄν ἓνα δούλον ὅστις νὰ ἐκτελῇ δι' αὐτὸν τὴν ἐργασίαν τῆς ἐπατείας.

Ὅτι οἱ ἰκανώτατοι, οἱ εὐφύεστατοι καὶ οἱ ὅπως διήποτε παρέχοντες μεγάλας ἐξυπηρετήσεις εἰς τὸν κύριόν των δούλοι, ἐξετιμῶντο ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐλάμβανον τὰς καλλιτέρας θέσεις, ἐννοεῖται οἰκοδεν. Δούλοι ἐγγράμματοι, ἰκανοὶ εἰς τὸ νὰ χειρίζωνται τὴν γραφίδα καὶ εἰς ἐμπορικὰς ἐργασίας ἐπιτήδειοι, ἐλάμβανον συχνάκις τὴν θέσιν οἰκονόμου ἧτοι διαχειριστοῦ τῆς περιουσίας. Οἱ τοιοῦτοι δούλοι ἀπῆλθον ἐπομένως μεγάλης ἐμπιστοσύνης καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ καλῆς μεταχειρίσεως παρὰ τῶν κυρίων των. Πράγματι ὁ Ἀθηναῖος ἦτο, — ὡς ἀνωτέρω ὑπεδηλώθη — ὄχι μόνον κατὰ τὰ πράγματα ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τύπους φιλάνθρωπος, πρῶτος καὶ εὐπροσήγορος πρὸς τοὺς δούλους, ἐν μεγάλῃ ἀντιθέσει πρὸς τὸν ὑπερήφανον καὶ ἀπότομον Σπαρτιάτην καὶ τὸν βάνουσον Χίον. Ἡ πρὸς τοὺς δούλους εὐμένεια καὶ φιλάνθρωπία αὕτη εἶνε σύμφωνος πρὸς ὅλον τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀττικοῦ λαοῦ, πρὸς τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων, ἧτις ἐχαρακτήριζεν αὐτόν, καὶ πρὸς τὴν ὑψηλὴν βαθμίδα τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεώς του. Διότι ὅσα μᾶλλον μεμορφωμένος καὶ ὅσα εὐγενέστερος εἶνε ὁ ἄνθρωπος, τόσα ὀλιγώτερον αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην, νὰ ἐξείρῃ καὶ νὰ τονίξῃ τὴν διαφορὰν τῆς κοινωνικῆς του θέσεως πρὸς τὴν τῶν κατωτέρων του. Ὁ Ἀθηναῖος πολίτης δὲν ἠσθάνετο, ὅπως ὁ στρατιωτικῶς ἀνατετραμμένος καὶ εἰς τὰς ἰδέας του περιορισμένος Σπαρτιάτης ἢ ὅπως ὁ μετὰ τούτου συγγενεὺς Ρωμαῖος, τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιδεικνύῃ τὰ κυριαρχικὰ του δικαιώματα ἐπὶ τῶν δούλων διὰ πολυπλόκου καὶ ἀνιαρὰς ἐδιμοτυπίας, δι' ἀκοινωνησίας καὶ ψευδομεγαλοπρεπείας. Οἱ δούλοι ἐν Ἀττικῇ ἐκινούντο ἐλευθέρως καὶ φυσικῶς ἐνάπιον τῶν κυρίων των, εὐθυμοὶ καὶ ἀφελεῖς, χωρὶς ποτὲ νὰ φοβῶνται βάνουσον τινα τιμαρίαν ὡσάκις αἰθαδέστερόν πᾶς ἐξέφραζον τὰς ἰδέας των περὶ τίνος πράγματος. Ἡ φλυαρία τῶν ἐν Ἀθήναις δούλων ἦτο μάλιστα παροιμιώδης.

Χαρακτηριστικὰ διὰ τὴν διαφορὰν μετὰ τῆς ἀττικῆς πρώτης καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς σκληρότητος εἶναι δύο πολλάκις ἀναφερθέντα χωρία ἀρχαίων συγγραφέων, ἅτινα ἐν τῇ θέσει ταύτῃ πολὺ καταλλήλως ἐναρμόζονται, ὡς ἀποτελοῦντα συγχρόνως τὴν μετάβασιν εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ θέματός μας, ἧτοι τὴν δουλείαν παρὰ τοῖς Ρωμαίοις.

Τὸ ἐν ἐκ τῶν χωρίων τούτων εἶνε τοῦ Δημοσθένους, ὅστις λέγει πρὸς τοὺς πολίτας τῶν Ἀθηνῶν: Καὶ σεῖς εἴδετε τῆς γνώμης, ὅτι ἡ ἐλευθεροστομία πρέπει νὰ εἶνε κοινὴ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως· διὰ τοῦτο ἀφίνετε καὶ τοὺς ξένους καὶ τοὺς δούλους νὰ μετέχωσι τῆς ἐλευθεροστομίας ταύτης. Ὑπάρχουν ἐδῶ δούλοι, ἀπολαύοντες περισσοτέρας ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἢ ἄλλαχοῦ οἱ ἐλεύθεροι πολῖται.

Ὅποιαν ἀντίθεσιν πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ φιλοσόφου Σενέκα: Οἱ ἀξιολύπητοι δούλοι μας δὲν τολμοῦν νὰ προφέρουν μίαν λέξιν. Ἡ ράβδος κρατεῖ κάθε ψιθύρισμά των. Οὐτε κἄν πράγματα, ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς των, ὡς ὁ βῆξ, τὸ πτάρνυσμα, ὁ

λυγμός, μένουσιν ἀτιμώρητα. Πᾶς ἐνοχλητικὸς κρότος τιμωρεῖται αὐστηρῶς, καὶ οὕτω μένουσιν (οἱ δούλοι) νῆστες καὶ βαβοὶ ὅλην τὴν νύκτα.

Μεταβαίνοντες ἔδη εἰς τὴν παρὰ τοῖς Ρωμαίοις δουλείαν, εἰσερχόμεθα εἰς ἑδαφος, ἐνθα παρὰ τῇ πατριαρχικῇ ἀπλότητι τῶν ἡδῶν εὐρίσκειται ἀνήκουστος ἐξαχρειώσις. Ἡ πατριαρχικὴ σχέση μετὰ τῶν δεσποτῶν καὶ τῶν δούλων ὑφίστατο κυρίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βασιλέων καὶ τῆς προτέρας δημοκρατίας· ἡ κτηνώδης ἐξαχρειώσις ἀφικνεῖται εἰς τὸν κολοφῶνά της κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν αὐτοκρατόρων. Ὑπάρχει λοιπὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ρωμαϊκῆς δουλείας πορεία ἀναπτύξεως ὅμοια τῇ τῆς ἑλληνικῆς. Εἰς τὴν ἠρωικὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος ἀντιστοιχεῖ ἐν Ῥώμῃ ὡσαύτως μυθώδης ἐποχὴ.

Ὅτι αἱ παρεκτροπαὶ τῶν Ρωμαίων ἦσαν ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ μεγαλῆτεράς καὶ προστυχότερας, ἢ αἱ τῶν Ἑλλήνων, ἐξηγεῖται ἐκ τῆς φυσικῆς ψυχρότητος καὶ τραχύτητος τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος τῶν Ρωμαίων. Ὁ Ρωμαῖος ἦτο πρακτικὸς, συνετός, ἐνεργητικὸς νοῦς, ἐξαιρετικὸς πολιτικὸς καὶ νομικὸς, στρατιωτικῆς πρώτης τάξεως, ἀποικιστῆς, ὅστις ὅπου διήποτε μετέβαιεν ἀφινε πανταχοῦ ἀνεξάλειπτα ἴχνη τῆς ἐνεργείας του: ἐν συντόμῳ ἦτο ὅλος νοημοσύνη καὶ πρακτικὴ ἰκανότης. Ἐν ὅμως τῷ ἔλειπε, τὸ ὅποῖον ὁ Ἕλληνας καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀθηναῖος ἐκέκτητο εἰς τὸν ἀνάτατον βαθμὸν: ἡ ἰκανότης του νὰ παράγῃ τὸ ὄρατον, ἀκόμη δὲ καὶ νὰ τὸ ἐκτιμᾷ κατ' ὅλην τὴν ἀξίαν. Ἐκ τῆς ὀμηγύρεως τῶν Θεῶν, οἵτινες παρέστησαν παρὰ τὸν λίκνον τῆς Ῥώμης, ἔλειπον αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ Χάριτες. Ἡ Ῥώμη δὲν ἔσχε οὔτε καλλιτεχνίαν οὔτε φιλολογοίαν, οὔτε δημιουργικὴν φιλοσοφίαν. Πάν ὅτι παρήγαγεν ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην, ἦτο ἀσθενὴς ἀντήχησις τῶν μεγαλοπρεπῶν συμφωνιῶν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἀναφύθημα ἀγάλματα, τὰ ὅποια ἐπὶ καὶ νῦν ἀνασκάπτονται ἐκ τῆς ἰταλικῆς γῆς, εἶναι ἀναπαραγωγὰ ἢ τοῦλάχιστον ἀπομιμήσεις περιφῆμων ἑλληνικῶν ἀριστοτεχνημάτων· αἱ κωμῆδαι τοῦ Τερεντίου καὶ τοῦ Πλάτου εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦγτον ἐλευθεραὶ ἐπεξεργασίαι ἑλληνικῶν πρωτοτύπων· ὁ Κικέρων μιμεῖται τὸν Δημοσθένην καὶ τὸν Πλάτωνα, ὁ Βιργίλιος τὸν Ὀμηρον, ὁ Ὀράτιος τοὺς Ἕλληνας λυρικοὺς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ὑπηρετεῖ τὴν αἰσθησιν τοῦ ὄρατου. — Βραδύτερον ἢ καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος ἐπήνεγκεν ἐπι στενωτέρας σχέσεις μετὰ τῆς ἑλληνικῆς καὶ ρωμαϊκῆς πολιτισμοῦ, καὶ οὕτω ἡ ἑλληνικὴ μόρφωσις καθήνησε νὰ γείνη μὴ ἓν ἑν Ῥώμῃ, ὅπως νεωστὶ εἰς πολλὰ ἔθνη ἢ γαλλικὴ . . . «Omnia graece!» (Ὅλα ἑλληνιστῆ!) ἀναφώνει χλευαστικῶς ὁ σατυρικὸς Ἰουβενάλιος. — «Ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας» ὄφειλε νὰ κατέχῃ ἕκαστος μορφωμένος Ρωμαῖος. Κατ' ὅσιν ὅμως, μετ' ὅλα ταῦτα, οἱ Ρωμαῖοι ἔμενον οἱ ἦσαν ἐκ φύσεως· ἡ ἀνάπτυξις καὶ μόρφωσις αὐτῶν διὰ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, τῆς ἑλληνικῆς χάριτος καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἦτο καθαρῶς ἐξωτερικὴ. Ἐνδομύχως ἔτρεπον περισσοτέραν ἀγάπην καὶ θερμότερον ἐνδιαφέρον πρὸς τὰ στοιχίματα τῶν ἱπποδρομιῶν, πρὸς τὰ αἵματῆρά καὶ φρικὰ θεάματα τῶν ζυφομαχιῶν, παρὰ πρὸς τὴν βαθύνοιαν τοῦ Πλάτωνος, καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ καλλονὴν τῆς Ὀδυσσεΐας.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΥΜΒΑΜΑ
ΤΟΥ ΔΟΚΤΟΡΟΣ ΤΖΕΚΥΛ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΙΔ.

Υπό **ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΔΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ.**

(Συνέχεια.)

Ἡ τετράγωνος πλατεία, παρὰ τῆ ὁποία εὑρίσκετο ἡ οἰκία τοῦ Τζέκυλ, ἦτο πλήρης ἀνέμου καὶ κονιορτοῦ. Οἱ γυμνοὶ κλάδοι τῶν δένδρων συνεκρούοντο πρὸς ἀλλήλους, ἀπαισίως κροτοῦντες.

Ὁ Παῦλος, ὅστις καθ' ὄλον τὸν διανυδέντα δρόμον προεπορεύετο τοῦ δικηγόρου κατὰ δύο περίπου βήματα, ἐσταμάτησεν αἰφνης, μόλις ἐφθασαν εἰς τὴν πλατείαν, καὶ ἀποκαλύψας τὴν κεφαλὴν του, εἰ καὶ ὁ ἀνεμος ἐπνεε παγετώδης, ἀπέμαζε τὸν ἀπὸ τοῦ μετώπου του καταρρέοντα ἰδρώα. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ὁ ὑγιὲς ἰδρῶς, ὅστις προκαλεῖται διὰ τῆς ταχείας κινήσεως· ἦσαν αἱ ψυχραὶ καὶ βαρεῖαι σταγόνες, τὰς ὁποίας ἐκθλίβει ὁ φόβος, διότι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο κάτωχρον καὶ πελιδνόν, ἡ φωνὴ του βραγχνὴ καὶ τρέμουσα, ὅτε στράφεις πρὸς τὸν Οὔττερσον εἶπε:

«Τώρα ἐφθάσαμεν ἐπὶ τόπου, κύριε: ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ καλὸν τέλος εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα!»

«Ἀμήν,» εἶπεν ὁ Οὔττερσον μετ' ἐπισημότητος.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκρούσεν ἐλαφρῶς καὶ μετὰ προφυλάξεως τὴν θύραν, ἣτις ἠνοιχθῆ μόνον ὀλίγον τι, καὶ μία φωνὴ ἠρώτησεν ἔσωθεν:

«Σεῖς εἶσθε, Παῦλε;»

«Ναί, ἀνοίξατε τὴν θύραν.»

Ἡ μεγάλη στοὰ ἐφωτίζετο δι' ἀπλέτου φωτός, ἐν τῇ θερμάστρᾳ ἔκαε δυνατὸν πῦρ, καὶ περὶ τὴν θερμάστραν ἴσταντο πυκνοὶ πλησίον ἀλλήλων, ὡς πρόβατα ἐν τῇ μάνδρᾳ, πάντες οἱ ὑπῆρται καὶ αἱ ὑπῆρέτριαι τοῦ οἴκου.

«Δόξα σοὶ ὁ Θεός! εἶνε ὁ κύριος Οὔττερσον» ἀνεφώνησεν ἡ γηραιὰ μαγεύρισσα καὶ ἄρμησε πρὸς τὸν δικηγόρον ὡσεὶ θέλουσα νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ. —

«Τί κάμνετε ὅλοι ἐδῶ;» εἶπεν ὁ Οὔττερσον ὀλίγον τι δυσηρεστημένος. «Αὐτὸ δὲν μοῦ φαίνεται τακτικὸν πρᾶγμα. Αὐτὸ δὲ δυσπρόσπει πολλὸν τὸν κύριον Δόκτορα.»

«Φοβοῦνται ὅλοι,» εἶπεν ὁ Παῦλος.

Γενικὴ σιγὴ ἐπικολούθησε, διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τῶν λυγμῶν τῆς θαλαμηπόλου.

«Ἦσυχάσετε δά!» ἐφώναζεν ὁ Παῦλος μετὰ σφοδρότητος, ἣτις οὐδαμῶς συνεβίβαζε πρὸς τὴν συνήθη πραότητα καὶ ἀταραξίαν αὐτοῦ, καὶ ἣτις ἐμαρτύρει μόνον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐσωτερικὴν ταραχὴν. Εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ αὐτὴ ἐκφρασις ἀπείρου φόβου καὶ τρόμου, ἣν εἶχε παρατηρήσῃ ὁ Οὔττερσον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Παύλου. Οὗτος ἔλαβε τώρα ἐν κηρίον εἰς τὴν χεῖρα καὶ παρεκάλεσε τὸν δικηγόρον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

«Περιπατεῖτε σιγὰ σιγὰ» εἶπεν αὐτῷ, «Πρέπει ν' ἀκούσετε, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀκουσθῆτε. Καὶ πρὸ πάντων σὰς συνιστῶ τὸ ἐξῆς: ἂν τυχὸν σὰς παρακαλέσῃ νὰ εἰσέλθῃτε, μὴ ὑπακούσῃτε, πρὸς Θεοῦ!»

Τοιαύτην παραίνεσιν ἐκ μέρους τοῦ Παύλου δὲν ἐπερίμενε ποτὲ ὁ Οὔττερσον· οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ὑπηρέτου κατεδορύβησαν καὶ συνετάραξαν αὐτόν. Οὐχ ἦττον ὁ δικηγόρος συνέτεινεν ὅλας του τὰς δυνάμεις καὶ ἠκολούθησε τὸν Παῦλον. Διαβάντες τὴν αὐτὴν εἰσῆλθον εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ ἀνατομείου, ἣτις εὑρίσκετο εἰσέτι εἰς τὴν αὐτὴν ἀταξίαν καὶ ἀκαταστασίαν, ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν τοῦ Οὔττερσον. Ὁ Παῦλος συνέτεινεν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς θελήσεώς του καὶ ὅλον του τὸ θάρρος, ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ ἐκρούσε τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου.

«Ὁ κύριος Οὔττερσον εἶνε ἐδῶ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἴδῃ τὸν κύριον Δόκτορα,» ἐφώναζε μὲ δυνατὴν φωνήν, συγχρόνως δὲ ἔκαμε γεῦμα εἰς τὸν Οὔττερσον, ν' ἀκροασθῇ προσεκτικῶς.

«Εἰπέτε μου ὅτι εἶνε ἀδύνατον,» ἀπάντησεν ἔσωθεν μία κλαυθμυρίζουσα καὶ ἀσθενὴς φωνή. «Λυποῦμαι, δὲν εἰμπορῶ νὰ δεχθῶ κανένα.»

«Πολὺ καλὰ, κύριε Δόκτωρ,» εἶπεν ὁ Παῦλος μὲ δυνατὴν φωνήν, μὲ ἐκφρασίαν τινα θριαμβευτικῆς ἰκανοποιήσεως. Εἶτα δὲ λαβὼν τὸ κηρίον ἐπανήγαγε τὸν δικηγόρον εἰς τὴν οἰκίαν.

«Κύριε Οὔττερσον, σὰς ἐρωτῶ: ἦτο αὐτὴ ἡ φωνὴ τοῦ κυρίου μου;»

«Φαίνεται πολὺ μεταβεβλημένη,» ἀπάντησεν ὁ δικηγόρος, ὅστις εἶχε γεινῆ κάτωχρος.

«Μεταβεβλημένη;» ἀνέκραξεν ὁ Παῦλος, «Εἶμαι τώρα εἰκοσι ἔτη εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν, καὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ διακρίνω τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου μου; — Ὅχι, κύριε! αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ φωνὴ του. Ὁ κύριός μου εἶνε νεκρὸς, ἐφονεύθη. Ἐφανίσθη πρὸ μίας ἑβδομάδος, ἀπὸ τότε ὅπου τὸν ἤκουσα νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ποῖος τώρα εὑρίσκεται εἰς τὸ δαμάτιόν του, ὁ Θεὸς εἰξεύρει· καὶ ὅτι μένει τόσον ἡσυχος ἐκεῖ μέσα, εἶνε ἀκατανόητον θράσος, κύριε Οὔττερσον.»

«Εἶνε παράδοξος ἱστορία, Παῦλε, πολὺ παράδοξος ἱστορία,» εἶπεν ὁ Οὔττερσον. «Ἀλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Δόκτωρ Τζέκυλ ἐφονεύθη, εἶνε ὅμως ἀπίθανον ὅτι ὁ φονεὺς μένει ἀκόμη ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ δαμάτιον. Ὅχι, ὄχι, Παῦλε, δὲν εἶνε δυνατόν.»

«Κύριε Οὔττερσον,» εἶπεν ὁ Παῦλος, «Εἶνε δύσκολον νὰ σὰς πείσω, καὶ ὅμως δὲ κατορθώσω νὰ σὰς πείσω. Καθ' ὅλην τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἑβδομάδα, αὐτός, εἴτε αὐτὸ τὸ ὄν, τὸ ὅποιον μένει εἰς ἐκεῖνο τὸ δαμάτιον, ἐξήτει ἰδιαίτερον τι φάρμακον καὶ δὲν εἰμπόρεσε νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ κανένα μέρος. Ὁ κύριος Δόκτωρ συνείδησε πολλάκις νὰ γράφῃ τὰς διαταγὰς του εἰς μικρὰ τεμάχια χάρτου, τὰ ὅποια ἐγὼ εὑρίσκα κατόπιν εἰς τὴν κλίμακα. Αὐτὸ λοιπὸν ἐγένετο καὶ καθ' ὅλην τὴν περασμένην ἑβδομάδα· δὲν εὑρίσκα ἄλλο παρὰ χαρτίαν μὲ τοιαύτας διαταγὰς, καὶ ἡ θύρα ἦτο πάντοτε κλεισμένη. Ἀκόμη καὶ τὸ φαγητὸν τὸ ὅποιον ἐτοποθέτουσαν ἐμπροσθεν τῆς θύρας, τὸ ἔπαρνε κρυφά, ὅταν ἤξευρε ὅτι δὲν ἦτο κανεὶς ἐκεῖ νὰ τὸν ἴδῃ. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν, πολλάκις δύο καὶ τρεῖς φορές, ἐλάμβανα διαταγὰς καὶ ἔτρεχα εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ εἰς ὅλα τὰ

Ο ΑΡΤΟΣ ΗΜΩΝ Ο ΕΠΙΟΥΣΙΟΣ.

Εἰκὼν κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ Ed. Selzam.

έμπορικά καταστήματα χημικών υλών. Και όσάκις τώ έφερον τώ ζητούμενον, πάντοτε έλάμβανα νέας διαταγές με τά αυτά παράπονα, ότι τώ φάρμακον δέν είνε γνήσιον και νά τώ δώσω όπίσω, και έπειτα ήκολούθει νέα παραγγελία εις άλλην φάρμακον. Ό,τι και άν είνε, φαίνεται ότι από αυτό τώ φάρμακον έξαρτάται τώ πάν, ή ζωή ή ό θάνατος.»

«Μήπως έχετε ακόμη κανέν από εκείνα τά χαρτία;» ήρώτησεν ό Ουττερσον.

Ό Παύλος εξήγησεν εις τώ θυλάκιόν του και εξήγαγεν έξ αυτού τεμάχιον χάρτου ζαρωμένον, τώ όποιον ό δικηγόρος ανέγνωσε μετά μεγάλης προσοχής: Ό δόκτωρ Τζέκυλ έγραφεν εις τόν ιδιοκτήτην μεγάλου τινός καταστήματος χημικών υλών, ότι τώ πρό μικρού αποσταλέν αυτό φάρμακον ήτο νενοθευμένον και έντελώς άχρηστον· και ότι εΐχεν αγοράση πρό τινος χρόνου μεγάλην ποσότητα τού φαρμάκου τούτου, και παρεκάλει αυτόν θερμότατα νά εξετάση μήπως έχη ακόμη ποσόν τι τού αυτού είδους, αδιάφορον δέ ποσόν στοιχίζει· διότι είνε άπόλυτος ανάγκη και έχει τήν μεγίστην σπουδαιότητα δι' αυτόν. Μέχρι τού σημείου τούτου ή έπιστολή ήτο γεγραμμένη με ήσυχον έμπορικόν ύφος· εις τάς έπομένους όμως γραμμάς έφαινετο καθαρά ότι ό γράψας δέν ήδύνατο πλέον νά καταστείλη τήν άνησυχίαν και ταραχήν του. Ταχώς και δυσαναγνώστως γεγραμμένα ήκολούθουν αι λέξεις: «Διά τώ όνομα τού Θεού, σάς παρακαλώ θερμάς νά μου προμηθεύσετε όλίγον τι έκ τού αυτού εκείνου είδους!»

«Αυτή είνε πολύ άξιοπερίεργος έπιστολή» είπεν ό Ουττερσον. «Πώς συνέβη νά μείνη άνοικτή εις χείρας σας;»

«Ό υπάλληλος τού καταστήματος ώργίσθη φοβερά και μου έρριψε τώ γράμμα εις τώ πρόσωπον» είπεν ό Παύλος.

«Αυτό βεβαίως είνε τώ γράψιμον τού Δρ. Τζέκυλ» είπεν ό δικηγόρος.

«Κ' έγώ νομίζω ότι είνε ιδικόν του» απήντησεν ό Παύλος μετά τινος έρεδισμού «άλλά τί με μέλει δι' αυτό; Έγώ τόν είδα με τά μάτια μου.»

«Τόν είδατε; Και;»

«Θά σάς είπώ πώς συνέβη. Εισήλθον αίφνης εις τώ εργαστήριον. Είχε καταβή κρυφίως και άνεκάτευσέ τά άγγεια με τάς χημικάς ύλας. Η θύρα τού δωματίου, εις τώ όποιον συνήθως έργάζεται, ήτο άνοικτή. Μόλις με είδε, έβγαλε μίαν δυνατήν φωνήν και άνέβη τήν κλίμακα δρομαίως ως νά κατεδιώκετο υπό άγρίου θηρίου. Τόν είδα μόλις μίαν στιγμήν, άλλ' αυτή ή στιγμή ήτο άρκετή. Δι τριχές τής κεφαλής μου άνωρθώθησαν· ακόμη και τώρα παγώνω, όταν τώ συλλογίζωμαι. Άν αυτός ήτο ό κύριός μου, διατί έφόρει προσωπίδα; Άν αυτός ήτον ό κύριός μου, διατί εξέπεμπεν όξειάς και άλλοκότους κραυγάς και έτρεχεν ως διακόμενος; Ό Θεός γινώσκει με πόσην πίστιν και άποσίωσιν ύπηρετήσα τόν κύριόν μου επί τόσα έτη! . . . Ό Θεέ μου, Θεέ μου!» . . . Ό γηραιός ύπηρετής υπό τής συγκινήσεως νικηθείς δέν ήδυνήθη νά έξακολουθήσῃ και εκάλυψε τώ πρόσωπον δι' άμφοτέρων τών χειρών.

«Αυτά όλα είνε πολύ παράδοξα πράγματα, Παύλε» είπεν ό δικηγόρος «άλλά νομίζω ότι βλέπω μίαν φωτεινήν ακτίνα εις αυτό τώ σκοτό: Υποδέτω, ότι ό κύ-

ριός σας πάσχει ίσως από μίαν έξ εκείνων τών φοβερών νόσων, αι όποιαι όχι μόνον βασανίζουνσιν αλλά και παραμορφώνουσιν τώ σώμα. — Έκ τούτου ίσως προέρχεται και ή μεταβολή τής φωνής του, και δια τούτο φορεί προσωπίδα και άποφεύγει τούς φίλους και τούς γνωστούς του· δια τούτο και ζητεί με τόσην άνησυχίαν και άνυπομονησίαν νά λάβη τώ Ιατρικόν, από τώ όποιον έλπίζει ανακούφισιν και θεραπείαν. — Ό Θεός νά δώση νά μη άπατάμαι. Αυτή είνε ή εξήγησις τού μυστικού, τήν όποιαν εύρίσκω. Βεβαίως είνε πολύ λυπηρόν, αλλά όχι τώ λυπηρότατον πάντων, όσα δύναται τις νά υποδέσῃ.»

«Κύριε Ουττερσον!» είπεν ό Παύλος με κάτωχρον πρόσωπον και με τρέμουσαν φωνήν, «Αυτό τώ πράγμα, αυτό τώ όν, τώ όποιον είδα, δέν είνε ό κύριός μου!» Είτα δέ στρέψας περίξ του τά βλέμματα, ώσει θέλων νά βεβαιωθή ότι ούδεις άλλος άκοδει τούς λόγους του, προσέθηκεν: «Ό Κύριός μου ήτο ύψηλός και ώραιός άνθρωπος — ένώ εκείνος, τόν όποιον είδα, ήτο νάνος.»

Ό Ουττερσον προσεπάθησε νά φέρη αντίρρησίν τινα, άλλ' ό γηραιός ύπηρετής, εις τόν ύπατον βαθμόν ήρεδισμένος, διέκοψεν αυτόν, είπών «Τι λέγετε; Νομίζετε λοιπόν ότι δέν είμαι εις θέσιν ν' άναγνωρίσω τόν κύριόν μου, έπειτα από είκοσι έτη όπου τόν ύπηρετώ; Νομίζετε, ότι δέν ήξεύρω ακριβέστατα, εις ποίον ύψος φθάσει ή κεφαλή του, όταν ίσταται εις τήν θύραν, όπου τόν έβλεπα καθ' εκάστην πρωίαν; Όχι, όχι! Τώ πράγμα εκείνο, τώ όποιον είδα, δέν ήτον ό κύριός μου, όχι, δέν ήτον ό Δόκτωρ Τζέκυλ! — Ό Θεός ειξεύρει τί ήτο, αλλά δέν ήτον ό κύριός μου, αγαπητέ μου κύριε Ουττερσον. — Ό κύριός μου δέν εύρίσκεται πλέον μεταξύ τών ζώντων, έδολοφονήθη!»

«Παύλε!» εφώναζεν ό Ουττερσον, «Άν έπιμένεις εις τούς ισχυρισμούς σου, τότε έγώ θεωρώ ως καθήκόν μου νά εξευρενησω αυτό τώ μυστήριον. — Πρό παντός άλλου έπεθύμω νά μη λυπήσω τόν παλαιόν μου φίλον. Καθ' όσον εμπορώ νά κρίνω έξ αυτής τής έπιστολής, είνε ακόμη ζωντανός. Και τώρα είμαι άποφασισμένος ν' άνοίξω τήν θύραν, δια τής βίας.»

«Ά κύριε Ουττερσον! τώρα όμυλιτε όπως έπεθύμω» ανέκραζεν ό ύπηρετής.

«Και τώρα έρχεται τώ δεύτερον ζήτημα,» είπεν ό δικηγόρος: «Ποίος θά θραύση τήν θύραν;»

«Σεις και έγώ, έννοείται» απεκρίθη ό Παύλος.

«Καλά λοιπόν» είπεν ό Ουττερσον «ότι δήποτε και άν έπακολουθήσῃ, αναλαμβάνω έγώ όλην τήν εδύνην.»

«Ίδού ένας πέλεκυς· πηγαίνα άμέσως νά φέρω και έν άλλο εργαλείον από τώ ύπόγειον» απήντησεν ό Παύλος.

Ό δικηγόρος έλαβεν εις χείρας τώ βαρδ' εργαλείον, και ήρώτησε «Είσαδε βέβαιος, Παύλε, ότι τώ κίνημά μας αυτό δέν θά έχη κινδυνώδεις συνέπειας;»

«Βεβαίως όχι» απήντησεν ό ύπηρετής.

«Πρέπει λοιπόν» εξηκολούθησεν ό κύριος Ουττερσον «νά εξηγηθώμεν ακριβώς περι πάντων, πριν ή αρχίσωμεν τώ έργον μας. Και οι δύο ύποπτευόμενι περισσότερα και χειρότερα πράγματα, ή όσα είπομεν. Ειπέτε μου λοιπόν ειλικρινώς: Άνεγνωρίσατε αυτόν τόν άνδραπον με τήν προσωπίδα;»

«Ήτο τόσον κυρτωμένος και έφυγε με τόσην ταχύ-

τητα, ώστε δέν θά έτόλμων ίσως νά ήρμισθώ έν τώ δικαστήριω ότι τόν άνεγνώρισα. Ούχ ήττον όμως, άν με έρωτάτε μήπως ήτο ό Άϊδ, σάς λέγω «ναί»· αυτός ήτο είμαι βέβαιος. Η μορφή εκείνη είχε τώ αυτό μέγεθος, τά αυτά κινήματα. Έκτός τούτου, ποίος άλλος εμπορούσε νά εισέλθῃ εις τώ εργαστήριον τού κυρίου μου; Ούδεις άλλος είχε τώ κλειδί, εκτός αυτού και τού κυρίου μου. Δέν πρέπει δέ νά λησμονήσετε ότι κατά τήν ήμέραν τού φόνου ό Άϊδ εΐχεν ακόμη τώ κλειδί επάνω του. Δέν ειξεύρω, κύριε Ουττερσον, άν έτυχε ποτέ νά ιδίτε αυτόν τόν άνδραπον, τόν Άϊδ.»

«Ναι τόν είδα μιά φορά και ήμίλησα μαζί του.»

«Τότε λοιπόν πρέπει νά σάς έκαμε τήν αυτήν έντύπωσιν, τήν όποιαν έλαβε πās όστις έτυχε νά τόν ιδί: ότι δηλαδή αυτός ό άνθρωπος έχει κάτι τι άφύσικον και άπαίσιον επάνω του. Δέν εμπορώ νά σάς περιγράψω ακριβέστερον τώ πράγμα, άλλ' ειξεύρω μόνον ότι όσάκις τόν έβλεπα επάγανε τώ αίμα εις τάς φλέβιας μου υπό άνεξηγήτου φόβου και βδελυγμίας.»

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤ' ΑΛΛΗΛΩΝ.

Μεριστόρημα υπό 'Ερμάννου Χάμπερ.

(Συνέχεια.)

Ήτο περι τά τέλη τού έαρος, ότε ή Μερτσέδες περιεμένετο έν Δρόννιγχαφ. Η Κλεμεντίνα Ίουλία, ει και ούδαμώς έχαιρεν επί τούτω, έσχεν όμως τήν φρόνησιν νά μη έναντιωθή εις τήν έπίσκεψιν ταύτην. Θά έκαμε πάρα πολύ κακήν έντύπωσιν, άν δέν προσεκάλει αυτή ίδια τήν αδελφήν της με τάς φιλικωτάτας λέξεις, άν όχι δι' άλλο, αλλά τουλάχιστον έξ εθγνωμοσύνης δια τάς φροντίδας, τάς όποιας ή Μερτσέδες είχε δια τήν Καρμελίταν.

Η Μερτσέδες έφερεν ήδη πλέον τήν Καρμελίταν εις Δρόννιγχαφ πρός διαρκή διαμονήν. Είχεν άποφασισθή, όπως ή μικρά έπισκεψή είσέτι έν τή πόλει Σ. έν καλόν σχολείον και είτα, μετά τινα διαμονήν έν γαλικώ σχολείω έν Έλβετις, επιστρέψῃ δια παντός εις τόν πατρικόν οίκον.

Ό Καϊύ περιεμένεν εις τόν σιδηροδρομικόν σταθμόν νά ύποδεχθῇ τήν θυγατέρα του και τήν Μερτσέδες. Μόλις είχε καταβή έκ τής άμάξης, ήτις έμελλε νά μεταφέρῃ εις Δρόννιγχαφ τούς περιμενομένους, και άμέσως εφύθη ένώπιόν του ό συγγενής του, βαρβάνος φόν Βόμστωρφ, φλυσαρών μετά πάθος και κομπορημοσύνης.

«Έχω μεγάλην έπιθυμίαν, αγαπητέ φίλε και εξάδελφε, νά ίδω και νά γνωρίσω τώ θυγάτριόν σου, φασάντος δέ και νά χαιρετήσω τήν περικαλλή κόμησιν Μερτσέδες, τής όποιας τόν έκαινον κελεύδον τά πτηνά εις τώ Δρόννιγχαφ. Πρό έτών — ξεύρετε — τήν είδα — ακόμη πολύ νεωράν και όλίγον τι αδελίαν εις τάς κινήσεις της, άλλ' έχουσαν ήδη τά γνωρίσματα τής ταχέως και ζωηρώς άναπτυσσομένης εκείνης καλλονής, ήτις ούδέποτε δύναται νά στερηθῇ τών μεταβατικών καταστάσεων. Παρατήρω ότι είνε ακόμη πρωί! Πώς θά εύρισκες τήν πρότασίν μου, άν σου προέτεινα νά πάμεν μίαν φιάλην οίνου τού Όπρότου εις ύγειαν τής μικράς και τής κομψής;»

Ό Καϊύ έγέλασε και ήκολούθησε τόν άλλόκοτον άνδρα, όστις τήν ήμέραν ταύτην ακριβώς είχε έκτάκτως θεατρικήν όψιν. Ηκολούθουν δέ αυτόν δύο μεγάλοι, από τών περι τούς λαμούς κλοιών δι' άλλουσεως συνδεδεμένοι, κάτισχονο ρινηλάται κίνες, τών όποιων ή όλη όψις έμαρτύρει τήν μηδέποτε κορεννυμένην πείναν. Ηρμολον πρός τώ έξωτερικόν τού κυρίου των και έχαρακτηρίζον συγχρόνως τήν αδυναμίαν τού άνδρός, όστις δέν είχε τά προς ίδίαν του· συντήρησιν άναγκαία και όμως πάντοτε προσεπάθει νά διακρίνεται τών άλλων δι' εκκεντρικού πινος ή πολυδαπάνου πάθους.

Ό Καϊύ εισήλθεν άνευ περιορισμού εις τήν κληρονομίαν τού κόμητος Φέλιξ, ήδη δέ έσοσaras έβδομάδας μετά τόν θάνατον τού του έλαβε παρά τού Βόμστωρφ μίαν έπιστολήν, δι' ής έδήγετο τώ

«Και έγώ έλαβα τήν αυτήν έντύπωσιν, και τώ αυτό συναισθήμα,» απήντησεν ό Ουττερσον.

«Όταν είδα αυτό τώ όν με τήν προσωπίδα νά τρέχη ως πύδικος και ν' άναβαίνη τήν κλίμακα,» εξηκολούθησεν ό ύπηρετής, «έσταμάτησεν ή καρδια μου και έγεναι ψυχρός ώσαν πάγος. Ξεύρω πολύ καλά, κύριε Ουττερσον, ότι ή μαρτυρία μου εις τώ δικαστήριον δέν θά είχε καμμίαν ισχύν και κανέν κύρος. Άλλά σάς όρκίζομαι εις ότι έχω ιερόν ότι αυτό τώ όν ήτον ό Άϊδ.»

«Φοβούμαι, ότι έχετε δικαίον, Παύλε,» είπεν ό δικηγόρος, «από μίαν τοιαύτην σχέσιν δέν ήτο δυνατόν παρά νά συμβῇ μέγα κακόν, μέγα δυστύχημα δια τόν φίλον μου. Φοβούμαι και έγώ, όπως σεις, ότι ό δυστυχής Έρρίκος Τζέκυλ έφονεύθη, και πιστεύω ότι ό φονεύς — κύριος είδε πώς και δια ποίον λόγον — μένει ακόμη εκεί επάνω εις τώ εργαστήριον. Πρέπει νά εκδικηθώμεν τόν θάνατον τού Τζέκυλ. Καλέσατε τόν Βράτσαφ.

(Έπεται συνέχεια.)

περι τών χρημάτων ζήτημα, και τής όποιας ή σύνταξις και τώ περιεχόμενον έχαρακτηρίζον πιστότατα τόν γράψαντα.

«Αγαπητέ και άξιότιμε κύριε εξάδελφε και ευμενέστατε προστάτα» έγραφεν ό Βόμστωρφ τώ Καϊύ. «Έλπίζω ότι έλάβετε τās όλίγας εκείνας γραμμάς, δι' ών σάς εξέφρασα τώ άλλος μου επί τās θανάτω τής Αϊτού έξοχότητος τού ωοιδίμου πατρός σας. Έπαναλαμβάνω και ένταύθα τήν έκφρασιν τής θλίψεώς μου και έλπίζω ότι ό χρόνος, ό άριστος ούτος παρηγορητής, θά μετρίσῃ και τήν ιδιάν σας δικαίαν θλίψιν επί τή άνεπανορθώτῃ άπωλεία.

Έν τώ προσώπῳ τής αυτού έξοχότητος, τού μακαρίτου, άπεχαιρέτισ' τόν κόσμον τούτον τέλειος ισότητος, άνήρ έκ τών άνδρών εκείνων, όστινες γεννώνται με τώ αίμα τής noblesse, και δια τούτο δέν έχουσι πλέον τίποτε νά εξευγενίσωσιν έν έαυτοίς.

Κεκλημένος νά καταλάβῃ έν τώ ποικιλοχρόνῳ τούτω κόσμῳ άλλην θέσιν, ή αι άναριθμητοί μυριάδες τών κατά σύμπασιν πλασμάτων, άτινα κατοικουσι τήν γήνην σφαιραν μάλλον κατά τούς νόμους τήν έναλλαγής τών υλών ή πρός άφέλειαν τινα τής προοδευσας άναπτύξεως τού πολιτισμού, κατέλειπε δια τώ θανάτου του δυσαναπλήρωτον κενόν και ή άπώλειά του είνε άνεπανόρθωτος, ούχι δια τούς συγγενείς του μόνους.

Πόσον ό μακαρίτης έμπεριμα περι τών συγγενών και πόσον ένδιαφέρον είχε πρός αυτούς, δύναται νά σάς αποδείξῃ τώ εσώκλειστον άντίγραφον.

Εις όλας μου τάς έναντιώσεις μοι άντέτεινε πάντοτε τήν παρατήρησιν, ότι ή συγγένεια είνε ιερόν πράγμα· έγώ δέ εις τήν γενναίότητα, ήν ένέπνευεν αεφ' ή συγγενική άγάπη, δέν ήδυνήθην νά άντιστά περισσότερον και ένέδικα.

Πλην τούτου, εις τά βιβλία τών οικογενειών εκείνων, εις τάς όποιας άνήκομεν και έκ τών όποιων έλκομεν τώ γένος, ύπάρχουσιν ιδιαίτεροι παράγραφοι, άναφερόμενοι εις τήν διατήρησιν τής τιμής τής κοινωνικής ήμψν τάξεως, και ούτω άνεκαθεν ούζεται τώ καλόν τής κοινωνικής ήμψν τάξεως, και τώ εδπορούντα τής οικογενείας μέλη βοηθοῦσι πάντοτε και ύποστηρίζουσι τά άπορα.

Άν είχαν ακόμη σήμερα τά κτήματα και τά μέγαρα τών προγόνων μου, θά άπεδείκνυον και έγώ δια τών έργων ότι άσπάζομαι τώ έθίμον τούτο.

Και σεις δέ, αγαπητέ και άξιότιμε εξάδελφε και γενναίε προστάτα μου, έχετε τάς αυτές ιδέας, ής και έγώ. Δια τούτο παρακαλώ νά επικυρώσητε ευμένως τώ εσώκλειστον έγγραφον, ούδαμώς δέ έναντιωθῃτε εις τήν γενναίωτάτά σας, άν έδοκίμησε νά αξιόσητε τώ ποσόν, τού όποιου τήν παραλαβήν εις τόν έξοχότατον πατέρα σας δέν ήδυνάμην ν' άποποιθώ, δια τούς εκτεθέντας λόγους.

Επιτρέψατε, αγαπητέ και αξιοτίμη εξάδελφε, να ελπίζω ότι δὲν ἀποτυγχάνει τῆς παρακλήσεώς σου

ὁ ἡμέτερος
καπεινός και εὐπειθής εξάδελφος
Βαρώνας Ούγος φῶν Βόμιστωφ.

Ὅτε ὁ Καϊὺ κατὰ τὴν σύγκρουσιν τῶν ποτηρίων ἠρώτησε τὸν συγγενὴ του πῶς διαγεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν βίον και εἰς τί ἐνασχολεῖται, ἀπήντησεν ὁ Βόμιστωφ:

Ἐντυφῶ, ἐν ἐλλείψει ἄλλης ἐνασχολήσεως, πάλιν εἰς τὰ ἀριστοουργήματα τῶν ἀρχαίων μεγάλων ποδηγετῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἡ μόνη μου πηγή εἶνε ὁ Γουλιέλμος Σαϊξπήρος, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐγαλουχησῶν ἐβδομήκοντα σοφαί τροφοί, ὅσους μὲ τὴν ὀξύτητα τοῦ πνεύματός σου διεσκεύαζον ἐκ τῶν προτέρων τοὺς αἰῶνας, τοῦ ὁποῖου ὁ νοῦς ἐξέρχεται μέχρι τοῦ οὐρανοῦ και τοῦ ὁποῖου τὴν σάτυραν ὁ κόσμος δὲ θανατῶν και δὲ λατρείῃ γονυπετῆς, ὅταν ὁ Τσερβάντες, ὁ Φεϊλδινζ, ὁ Ραβελάι και ὁ Le Sage μόλις θὰ εἶνε εἰσέτι κατ' ὄνομα γνωστοί. Σπουδάζω προσέτι, ὅπως ὁ Φαῦστος, πᾶν δεῖ δύναται νὰ ἐλκύσῃ και νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὸ πνεῦμα, ἀνέδραψε δὲ τὸν Μεφιστοφελῆν μου ὁ ἴδιος ἐν ταῦτα ὁ Βόμιστωφ ἐπέλασε δυνατὰ και μὲ κυνικὸν τρόπον: «αὐτὸς μὲ φέρει κατ' ἐκάστην εἰς τὴν οἰναποθήκην τοῦ Ἄουερβαχ. Ἄλλ' ἰδοὺ ἀκούω ἤδη κραυγαλοῦσας τὰς μαγίσσας τοῦ Μάκβεθ. Ἡ ἀμαρτωσιχία ἐρχεται. Θὰ λάβω τὸ θάρρος νὰ χαίρεισάω ἀποπροσώπως ἐν Δρόννιγχαφ τοὺς ἀφικνουμένους.»

Ὁ Βόμιστωφ ἔπεινε καθισμένος εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ Καϊὺ ὁμως ἐπλήρωσε ταχέως τὸν οἶνον τοῦ Ὀπότρον και ἔσπευσε νὰ ὑποδεχῆ τοὺς ἐρχομένους.

«Ἐγραψες» ἤρχισεν ὁ Καϊὺ ἐν τῇ ἀμάξῃ, στραφεὶς πρὸς τὴν Μερτσέδες «ὅτι θέλεις νὰ μείνης μόνον ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν οἰκίαν μας. Διατί αὐτὴ ἡ βία; Νομίζω, δεῖ θὰ ἦτο καλῆτερον νὰ μείνης πολλὰς ἡμέρας. Οἱ γονεῖς σου δὲν σὲ χρειάζονται και εἰς ἡμᾶς θὰ κάμῃς μεγάλην εὐχαρίστησιν.»

«Ὡ ναί, παρακαλῶ. μείνει!» ἐφώνησεν ἡ Καρμελίτα και ἐνηγκαλιόθη τὴν Μερτσέδες μετὰ παραφοράς. Ἡ ἰδέα τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τὴν θεῖαν τῆς ἐνέβαλλεν αὐτῇ εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν.

«Ἔσαι πολλὸ φιλόφρων» ἀπήντησεν ἡ Μερτσέδες «και ἐπεδύμουν πολλὸ νὰ δεχθῶ τὴν ἀποκλήσιν σου, ἀλλὰ —»

Δὲν ἐτελειώσε τὴν φράσιν και ἐχαμήλωσε τὰ βλέμματα.

«Ἄλλὰ; δὲν ὑπάρχει ἄλλ' ἄτι!»

«Ὁ ὑπάρχει, ὑπάρχουν πολλά» ἀπήντησεν ἡ Μερτσέδες μὲ ἐκφρασίαν τοῦ προσώπου πληρῆστατα καταληπτῆν τῷ Καϊὺ, «ἀλλὰ περὶ τούτου ἔχομεν καιρὸν νὰ ἐμιλήσωμεν περισσότερα βραδύτερον» προσέθηκε, ὑποδείξασα τὴν Καρμελίταν, και ἐσώπησεν.

Ὁ Καϊὺ προσήλωσε τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς φραίας κόρης και ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνεκαθόντο ἐκ' αὐτῆς, ἐπανήλθεν εἰς τὸν νοῦν του ἡ ἀνάμνησις παρελθουσῶν ἡμερῶν.

Καὶ ἡ κόρη ἤσθάνετο, ἀν και εἶχεν ἀπεστραμμένον τὸ πρό-

σῶπον, δεῖ παρατηρεῖτο ἐπ' αὐτοῦ ἐμάνετο τὰς σκέψεις του και ταχὺ ἐρόθημα ἀνῆλθεν ὡς φλόξ ἐπὶ τὰς παρειάς τῆς. Ἀμυχανοῦσα ἐστράφη πρὸς τὴν Καρμελίταν, ἥτις ἠσχολεῖτο μὲ μικρὰν τινα ἀλυσσιν τοῦ λαμποῦ, και φιλοφρόνως ὁμιλοῦσα ἐβόηθησεν αὐτῇ εἰς τὸ νὰ δεῖσῃ πάλιν τοὺς λυθέντας κρικούς τοῦ περιδεραιοῦ.

Ὁ Καϊὺ παρατήρει ἀμφοτέρως. Ἡ Καρμελίτα ὑπετάσσοτο εἰς ὄλας τὰς συμβουλὰς τῆς Μερτσέδες μετὰ τσαύτης ἠπιότητος και μετριοφροσύνης, και ἡ καλὴ ἐπίδρασις τῆς νεανίδος ἐπὶ τοῦ ζωηροῦ και ὀλίγον τι ἰσχυρογνώμονος τούτου κορασίου ἦτο τόσον καταφανής, ὥστε ὁ ἐπιχειρῶν αὐτῶν χωρισμὸς ἀπαρχόλει ἐκ νέου και ἀνησχεῖ τὸν Καϊὺ.

Ἀφ' οὗ ἡ ἀμαξία ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως και ἀκολουθοῦσα τὴν εἰς Δρόννιγχαφ ἀγούσαν ὁδὸν ἀφίκετο εἰς ὄψωμά τι, ἡ Μερτσέδες διέταξεν αὐτῆς τὸν ἀμαξηλάτην νὰ σταματήσῃ, και ἀνορθώσασα περιέστρεψε τὰ βλέμματα εἰς τὴν πῆρξί φραϊάν τοποθεσίαν.

Ἄ! μὲ πόσον πόθον ἐπερίμενα αὐτὴν τὴν στιγμήν! ἀνέκραξε και ἐκτεινάσα τὸς βραχίονας, ἀνέκνευσε βαθέως. «Πόσον λαμπρὰ, πόσον ἀπαράμιλλος εἶνε αὐτὴ ἡ θεά! Πόσον ἀγαπῶ αὐτὸ δὲ μέρος μὲ τὰ πράσινα χωράφια, αὐτοὺς τοὺς φραϊούς ἀγροὺς και τὰς κοιλάδας και τοὺς λειμῶνας. Κίτταζε, κίτταζε, Καϊὺ, πόσον φραϊά φαίνεται ἡ ἐκκλησία ἐπάνω ἀπὸ τὰ δένδρα και πόσο λαμπρὰ διακρίνεται ὁ ποταμὸς μὲ τὰς ὄχθας του!»

Οἱ ἵπποι ἤσθαινον. Αἱ μυῖαι ἐβόμβουν ἐν τῷ καθέσωνι, ἡ ὄσμῃ τῶν ἀτμίζοντων ζῶων και τοῦ δέρματος ἐπλήρου τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἡ Καρμελίτα παρατήρει ἀτενῶς πάντα ταῦτα μὲ τοὺς μεγάλους σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς. Τὸ κοράσιον δὲν ἦτο ὀλιγώτερον εὐαίσθητον πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως, ἀλλ' αὐτὰ ἐπέδρων ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἔχη συνειδησιν τῆς ἐπιδράσεώς των.

«Κίτταζε, Μερτσέδες, τὰ φραϊά ἀσπρα πουλιὰ ἐπάνω ἀπὸ τὸ νησί!» ἐφώνησεν ἡ Καρμελίτα και ἔδεικνυεν ἐπανειλημμένως μὲ τὸν δάκτυλον τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐνθα ἐφαί-

νοντο ἰσάμενα τὰ πτηνὰ.

«Εἶναι γλάροι, Καρμελίτα! Ἐρχονται κάθε χρόνον τὴν ἀνοιξί και φεύγουν πάλιν τὸ φθινόπωρον,» εἶπεν ὁ Καϊὺ.

Βραδύτερον, ἀφοῦ ἡ ἀμαξία ἐξέκίνησε πάλιν, ἡ Μερτσέδες ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς μικρῆς και ἀπεμάκρυνε τοὺς δυνχὰς τῆς ἀπὸ τῶν ὁδόντων.

«Μὴ το λησμονῆς, Καρμελίτα εἶπε νουθετοῦσα αὐτῇ, και μὲ ἤπιον τρόπον μεμφομένη τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ κορασίου. Καὶ ἡ Καρμελίτα ἐνευσε σοβαρῶς και διὰ τοῦ βλέμματός ἐξήτησε συγγνώμην.

Ἀκριβῶς ὁ τρόπος, κατ' ὃν ἡ Μερτσέδες ἀνέτρεψε τὴν μικρὰν, ἐνέβαλλε τὸν Καϊὺ εἰς ἐνδοουσιασμόν. Οὐδέποτε παρεφέρετο ὑπὸ ἀφηνιθίων ἰδιοτροπιῶν, οὐδέποτε ἐφαίνετο ἀγανακτοῦσα ἡ ἀνυπόμονος, εἰ δὲ ὀλιγώτερον ἐξῆται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς μικρῆς. Ἀφινεν αὐτῇ πάντοτε νὰ κινῆται ἐλευθέρως και ν' ἀκολουθῇ τὰς ἰδίας τῆς ὀρέξεις. Διὰ τούτου και αὐτὴ ἡ Μερτσέδες εἶχε τι τὸ φουκὸν και

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΦΑΓΟΣ.

ἀνεπιθέτουτο εἰς ὄλα τῆς τὰ κινήματα. Ἐἶχε μείνη παιδίον. Καὶ πόσον ἐλκυστικὸν ἦτο ὄλον τὸ ἐξωτερικὸν τῆς, μὲ τὸ λεπτοφυῆς και ἀχνὸν πρόσωπόν της, μὲ τοὺς μέλανας ὀφθαλμούς και μὲ τὸ ἐκφραστικώτατον μειδιᾶμά της.

Στίλβνὴ μέλαινα κόρη ἐπατεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς, περιέβαλλε τὸ πρόσωπον και ἐπηόξανε τὴν ἐνεασιν τῶν ἄβρων χρωμάτων. Ὅταν ἴστατο ὀρθία, μὲ τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῇ χάριν και τὴν δελκτικὴν ἐδκίνησιαν, τὸ εὐλόγησον και εὐμηκες σῶμα, και παραδιδόμενη μετ' ὄλης τῆς ζωηρότητος εἰς τὰς στιγμιαίας ἐντυπώσεις, δὲν ἠδύνατό τις ν' ἀποστρέψῃ ἀπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα.

«Τὰρα κοντεύουμε νὰ φθάσομε. Νὰ τὸ Δρόννιγχαφ!» ἐφώνησεν ἀγαλλομένη, δεῖ ἡ ἀμαξία εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ὑπὸ ὕψηλῶν δένδρων περιβαλλομένην ὁδόν.

Ἡ μικρὰ ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς και ἐν ᾧ παρατήρει μετὰ περιεργείας, συνητηθήσαν τὰ βλέμματα τῆς Μερτσέδες και τοῦ Καϊὺ.

Εἰς τὰ βλέμματα ταῦτα ἐνυπῆρχε βαθεῖα, μὴ ἀκουσθὴ ἀλλ' εὐγλωττος ἐκφρασίς. Ἠγαπῶντο, ἀλλ' ἠγαπῶντο μὲ ἀγνήν και καθάραν ἀγάπην, αἱ εὐγενεῖς αὐτῶν φραῖες κατέπνιγον πάντα τὰ δευτερεύοντα συναισθήματα, αἵτινα οὐδὲν κοινὸν πρέπει νὰ ἔχωσι μετὰ τοῦ τριῶν τούτου ἔρωτος.

Εἰς τὴν κλίμακα τοῦ μεγάρου ἴστατο περιμένουσα ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλία. Ἐκράτει ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν τριετὴ υἱὸν τῆς Καϊὺ και τὸ διετὲς θυγάτριόν της, τὴν Ἰουλίαν. Ἡ Καρμελίτα ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἀμάξης ὡς σκύριος και ἀναβάσα ταχέως τὴν κλίμακα ἐνηγκαλιόθη μετὰ σφοδρᾶς ὀρμῆς τὰ ἀδελφία της. Ἐν τῇ ὀρμῇ αὐτῆς τοῦ αἰσθηματός της ἐλησμονῆσε νὰ χαίρεισῃ ἀμέσως τὴν μητέρα.

«Δουσιόν! Καὶ γιὰ μὲ δὲν ἔχεις οὔτε χέρι οὔτε φιλημα;» ὑπέμνησεν ἡ γυνὴ, εἰς μάτην προσπαθοῦσα νὰ καλύψῃ τὴν δυσἀρεσκείαν της.

«Σὲ ἐλησμονῆσε ἀπὸ τὴν πολλὴν χαρὰν διὰ τὰ ἀδελφία της» εἶπε πρὸς δικαιολόγησιν τῆς Καρμελίτας ἡ Μερτσέδες, συγχρόνως δὲ

κόνησασα ἐνηγκαλιόθη τὰ μικρὰ παιδιά, αἵτινα ἐφαίνοντο ἐν ταῖς λευκαῖς ἐνδομασίαις των, ὡς πρὸ μικροῦ ἐξανθήσαντα λευκῶτα.

«Τὰρα πῆγαινε ἴς τὴν Καταρίνα, νὰ σοῦ ἀλλάξῃ τὰ φορέματα,» εἶπεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλία πρὸς τὴν Καρμελίταν, μὲ τὴν συνήθη ψυχρότητα ἐν τῇ φωνῇ της.

«Ἄχ, μητέρα, ἤθελα νὰ πάω πρῶτα ἴς τὸ σαβῶλο νὰ ἰδῶ τὰ ἄλογα και τὰς ἀγελάδες. Ἀφισέ με, παρακαλῶ, μητέρα, νὰ πάω!» εἶπε μὲ ἄφρον κολακευτικὸν ἡ Καρμελίτα, τῆς ὁποίας οἱ ζωηροὶ παιδικοὶ ὀφθαλμοὶ εἶχον ἤδη ἀπορροφήσῃ τὰς νέας και ἀσυνήθεις εἰκόνας.

«Ὅχι! Τὰρα δὲ πῆς ἴς τὴν Καταρίνα!» εἶπε προστακτικῶς ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλία μὲ ἄφρον, μὴ δεχόμενον ἀντίστασιν.

Ἡ Καταρίνα ἐπλησίασε και παρέλαβε τὸ κοράσιον φιλοφρόνως παραινούσα αὐτό. Ἄλλ' ἡ Καρμελίτα διέστρεψεν ὀδοντοῦρως τὸ πρόσωπον και εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της ἐφάνη ὀργίλος βλέμμα και — δάκρυα.

Ἡ γυνὴ προσέλαβε σκεπτικὴν ὄψιν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ὁ Καϊὺ παρατήρησε μόνον τὴν πρώτην συνάντησιν μετὰ τῆς γυναικὸς του και τοῦ κορασίου του. Εἶδε τὴν ψυχρότητα τοῦ προσώπου της, και δυσπρεστοῦς ἀπεσῶρθη εἰς τὰ δαμάτια του, αἵτινα ἐφρίσκοντο ἀμέσως πλησίον τῆς εἰσόδου δεξιᾶ. Ἦδη ἡ ἀμαξία μὲ τοὺς ἀμυζόντας ἵππους ἀνεχώρησε πάλιν, διαπαράσασα διὰ μέσου τῆς αὐλῆς. Δύο μεγάλοι κόνες ἔδραμον διώκοντες ἀλλήλους, ἠφανίσθησαν αὐδὲς μετὰ τῶν πυκνῶν θάμνων τοῦ πρὸς τὰ ἀριστερὰ κεκλιμένου μεγάλου κήπου, και αἱ ὄλακαι αὐτῶν ἀπήχησαν ταχέως.

Στίγος περιστέρων ἐφάνη ἰσπήμενον διὰ τοῦ ἀέρος, και ἡ λευκότης αὐτῶν ἐξῆρθη ἐπὶ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ περιβάλλοντος γαλανοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὁ ἥλιος ἐχρόννετο τὰ πάντα ἐν τῷ ἡρέμῳ τοῦτω κόσμῳ και ἡ ἡσυχία μόλις διεκόπητο ὑπὸ τῶν βραδέων και βαρέων βημάτων τῶν ζῶων, αἵτινα ἤδη ἀπήγνοντο εἰς τοὺς σταβλοὺς των. (Ἔπειτα συνέχεια.)

Μ' ΑΓΑΠΑΙ — ΔΕΝ Μ' ΑΓΑΠΑΙ . . .

Εἰς τὴν εἰκόνα ἐν σελ. 89. Ἀρ. 6.

Μὲ ἀγαπᾷ . . . δὲν μ' ἀγαπᾷ; — τοιαύτην ἀποτεινεί ἐρώτησιν πρὸς τ' ἀνδρος τῆς ἡ νεᾶ μειδιῶσα και ἐν πρὸς ἐν τὰ φύλλα του βραδέως ἀποσπᾶσα Εἰς τὸ μικρὸν μαντεῖόν της τὸ ζήτημα πρότεινεί

Σογαίνης· τὸ στήθος της γλυκεῖα συνταράσσει. Ἐπιχαρὶ μειδιᾶται τὴν ὄψιν της καλλόνει. Ἐλπὶς θριαμβοῦ τὸν παλμὸν αὐτῆς ἐπιταχύνει, τοῦ ἔρωτος δὲ ὄνειρα ὁ νοῦς της ἀναπλάσσει.

Φεῦ! ἀν τὸ ἀνδρος δυσμενῆ ἀπάντησιν ἐκδίδον, τὸ τελευταῖον φύλλον του — ΔΕΝ Μ' ΑΓΑΠΑΙ — τῇ λέγῃ, ἐκ τοῦ λειμῶνος ἕτερον ἀνθόλλιον ἐκλέγει ἐκείνη, και τὸ ἐκφυλλεῖ ἐκ νέου μετ' ἐλπίδων.

ΜΕ ΑΓΑΠΑΙ! . . — τὸ ἀνδρος τῆς ἰδοὺ χρησμον ἐκδίδει ἐνοικὸν ἴς τὸ αἶσθημα τῆς ξανθοκόμου νεᾶς . . . Ἐλπίδος ἡ ψυχὴ αὐτῆς πληροῦται νὸν ἀκριμαῖς Κι' ἀθῶαν ἀγαλλασιν τὸ ὄμμα της προδίδει! . . . Ἐν Κέρσιφ. Νικ. Κ. Μακρίδης.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

- 1. Ο Μ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΕΡΟΣΟΔΟΥΜΩΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 113).
- 2. ΕΠΙΚΙΝΑΥΝΟΣ ΘΕΣΙΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Ἀδόλφου Wald (ἐν σελ. 117).
- 3. Ο ΑΡΤΟΣ ΗΜΩΝ Ο ΕΠΟΥΣΙΟΣ. Κατὰ τὴν ἐλαογραφίαν τοῦ Ed. Selzam (ἐν σελ. 121).
- Ἐν μικρῷ ὑπὸ τὴν στέγην δωματίῳ μὲ τοίχους γυμνοὺς κατοκεῖ ἡ πτωχὴ ὀρφανή, ἥτις κερδίζει τὸν ἐπιούσιον ἄρτον της παιζούσα τὴν ἄρπαν. Ποσάκις ἐβρεξε τὸν ξηρὸν ἄρτον της μὲ δάκρυα και ποσάκις κατελήφθη ὑπὸ ἀπελπισίας! Μία μόνη παρηγορία εὐρίσκετο πάντοτε

παρὰ τῷ πλευρῷ της ἐν τῇ διηνεκεῖ δυστυχίᾳ τοῦ ἐρήμου και μονοτόνου βίου της — ἡ ἄρπα. Ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ κιβωτίου, ὅπερ ἐκληρονόμησε παρὰ τῆς μητρός, κάθηται ἡ ὀρφανὴ κόρη και διὰ τῶν εὐκαινῶν δακτύλων ἐξέλκει ἀπὸ τῶν χορδῶν τὰς μαγικὰς ἀρμονίας, αἵτινες πληροῦσι τὰ στήθη της δειᾶς και ἀνεκφράστου ἠδονῆς· τότε ἡ ὀρφανὴ λησμονεῖ τὴν πείναν και τὰς θλίψεις, και ἡ ψυχὴ της μετεωρίζεται εἰς τοὺς φωτεινοὺς αἰθέρας τοῦ θαυμασίου κόσμου τῶν τόνων.

4. ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΦΑΓΟΣ (ἐν σελ. 124).

Παράδοξος έμπορεία. Haymarket είναι το όνομα χωριού τινός εν Άγγλία, εν φ' από αρχαιοτάτων χρόνων έπεκράτει το έξις έθιμον: Πάς άνήρ, του οποίου ή σύζυγος παρέβαινε τους όρκους της σύζυγικής πίστewς, είχε το δικαίωμα να άγάγη αυτήν την σύζυγον του δεδεμένην διά σχοινίου εις την αγοράν και να εκδέσσει αυτήν εις πόλιν.

Άλλά και εις άλλα μέρη της Άγγλίας έγινοντο συχνάκις τοιαύται πωλήσεις, και δι' ουχι μόνον εις αρχαιότερους χρόνους άλλ' έτι και κατά τον ήμετέρον αιώνα. Οβτω λόγού χάριν εν έτει 1815 άνήρ τις εν Pontefract εξέθηκε την σύζυγον του εις πλεισιτισμιάς, και επώλησεν αυτήν καθ' όλους τους άπειτουμένους τύπους εν δημοσία αγορά. Η πρώτη κατατάτη προσφορά ήτο ένός σελινίου, άλλ' ευρέθησαν άνδρωποι οίτινες εξέστησαν όλίγον τι καλύτερα το έμπορεύμα του, και έπι τέλους ή γυνή επώληθη άντι ένδεκα σελινίων. Έπι εξέτελειωτικώτερος ήτον ο τρόπος, καθ' όν επώλησε την σύζυγον του κύριός τις όνόματι Brouchet εν Canterbury τφ 1820. Ούτος ήγαγε την σύζυγον του εις την αγοράν των κτηνών εν τή ρήθειση πόλει, και παρήγγειλεν εις τινά κτηνέμπορον να την πωλήση. Άλλ' έπειδή ο κτηνέμπορος άπεποιθή να εκτελέσει την έπονείδειστον ταύτην παραγγελίαν, ο Brouchet έννοίκιασεν έλευσινόν τινά σταβλον δι' έξ πέννας ήτοι ήμισυ σελινίου, και έπι τέλους επώλησεν αυτήν εις τινά νεανίαν εκ της πόλεως άντι πέντε σελινίων. Όμοια τις σκηνη συνέβη τφ 1834 εν τή αγορά της πόλεως Birmingham, ένθα άνήρ τις ήγαγε την σύζυγον του, έλκων αυτήν ως κτήνος από σχοινίου δεδεμένην, και επώλησεν αυτήν άντι όλίγων σελινίων. Όσαύτως μετά έν έτος, ήτοι τφ 1835, έτερος τις επώλησεν εν τή αυτή αγορά την σύζυγον του άντι δεκαπέντε λιρών σερλιανών εις τινά άνδρα, μετά τον θάνατον του οποίου ή γυνή επανδρεθή άλλων.

Χαρικός τις Άγγλος, όνόματι Ιωσήφ Thompson έννομφεθή εν έτει 1829 έξ έρωτος φράταν τινά νεανίδα, όνόματι Maria Anna Williams. Κατά τους πρώτους μήνας το νεαρόν ζεύγος ήτο ευτυχές, μετ' ου πολύ όμως ήρχισε μεταξύ των ή διχόνοια, και μετά τρία έτη άπεφάσισαν ήδη να χωρισθώσι. Μετέβησαν λοιπόν εις την πόλιν Carlisle, και ένταύθα ο Thompson έγνωστοποίησε διά κίρκους εν τή αγορά ότι θέλει να πωλήση την σύζυγον του. Τη 12 ώρα της μεσημβρίας ήρχισεν ή δημοκρασία, εις την όποιαν συνέρρευσέ μέγα πλήθος άνδρώντων. Ο Thompson περιέβαλε διά σχοινίου τον λαμόν της γυναικός του, άνεβίβασεν αυτήν έπι ένός θρανίου, και ήρχισε να περιγράφη μετά κωνικής άπαθείας μεγαλοφώνως όλας τας καλώς και τας κακάς ιδιότητας του έμπορεύματός του, το όποιον έπι τέλους επώλησεν άντι είκοσι σελινίων και ένός — κυνός εις τον κύριον Henry Mears.

Ίατρος τις έλαβε διά μίαν έπισκεψιν παρά τινος άσθενούς τέσσαρα φράγκα, ένφ έπεριμενε πέντε. Μόλις έλαβεν αυτά εις την χείρα, τά άφηκε και έπεσαν έπι του έδάφους, διήθεν έξ άπροσεβίας ή άδεξιότητος. Ο άσθενής τά έσέκασε και τά ένεχείρισε πάλιν εις τον ίατρόν. «Ήσαν πέντε» λέγει ο ίατρος, «Όχι, τέσσαρα ήσαν» άπήντησεν ο άσθενής. «Α όχι, όχι, πέντε ήσαν, τό ζερω καλά. Κυριάζετε μήπως έφρετε και το άλλο. Θά έκύλισε ίως άποκάτω στο σοφά.» Ο άσθενής ένόησε τι θέλει ο ίατρος, και έξήγαγεν εκ του θυλακίου του το έλλείπον πέμπτον φράγκον.

Άκαδημία σιωπηλών. Έν Άχμεδναγάρ, τή έδρα του Μεγάλου Μογγούλ, υπήρχε κατά τον δέκατον έβδομον αιώνα έκαδημία τις, όνομαζομένη «ή Άκαδημία των σιωπηλών». Εις ταύτην επεδύμει να παραληφθή ως μέλος και ο υιός του Μεγάλου Μογγούλ, ο Άουρέγγ-Ζεφ. Άλλ' ή έκαδημία των σιωπηλών άφειλε ν' άριθμή πάντοτε εκατόν μέλη, και ο άριθμός ούτος ήτο άκρίβως πλήρης. Τότε ο Μελικ-Σαλέχ, ο διδάσκαλος του Άουρέγγ-Ζεφ, θέλων να εκφράσει εις τον πρόηγμα την λύπην της Άκαδημίας, ότι δεν ήδόναντο

να δεχθή αυτόν ως μέλος, έλαβεν έν ποτήριο και επλήρωσεν αυτό ύδατος μέχρι στεράνης. Ο Άουρέγγ-Ζεφ ήτοιμάζετο ν' άποσυρθή, ότε αήνης παρατηρήσας έπι του πατώματος έν φύλλον ρόδου, έσηκωσεν αυτό και τό έθηκε μετά προσοχής έπι της έπιφανείας του ύδατος, ούτως ώστε τό ύδωρ ούδαμώς έταράχθη. Διά της εύφρονης ταύτης άπαντήσεως μετεπέσθη ή Άκαδημία και έδεχθη αυτόν ως μέλος. Ο Άουρέγγ-Ζεφ θέλων να εκφράσει τας ευχαριστίας του έγγραφην έπι του μαυροπίνακος τον άριθμόν 100 και πρό αυτού έθηκεν έν μηδενικόν, ως έξής 0100, δηλών διά τούτου ότι και εις τό έξις ή Άκαδημία δεν θά έχη ούτε περισσότεραν ούτε όλιγοτέραν άξίαν διά της παραδοχής του. Άμέσως άπήντησεν ο Μελικ-Σαλέχ, μεταθέσας τό μηδενικόν εις τό έτερον μέρος του άριθμού 100, ούτως ώστε προέκυψεν ο άριθμός 1000. Τούτο έσήμαινεν ότι ή Άκαδημία εις τό έξις θά έχη δεκαπλάσιαν άξίαν.

Προφάνης καλλιτέρες. Έν τή πανεπιστημια τής Όξφόρδης ήτο πρότερον άστυφής άπηγορευμένος εις τους σπουδαστάς να πίνωσι ή να λαμβάνωσι εις τά δωμάτια των οίνοπνευματώδη ποτά. Ημέραν τινά άνηγγέλη εις τον πρότανιν ότι εις σπουδαστής είχε λάβη έν μικρόν βοτίον οίνου, σατέν άπό παρά των γονέων του. Ο σπουδαστής προσκληθείς και έρωτηθείς ύπό του προτάνεως, διατή παρέβη τους νόμους του πανεπιστημίου, άπήντησε προσαιζόμενος ότι είνε άδύνατος και ότι ο ίατρος διώρισεν άπό τον οίνον ως ένδυναμικόν. «Και νομίζετε» ήρώτησεν ο πρότανις «ότι ο οίνος πράγματι θά σας ωφελήσει;» Ησάνθητε έως τώρα καμμίαν καλλιτέρευσιν; «Μεγάλην, κύριε Πρότανις!» άπήντησεν ο φοιτητής «όταν έλαβα τό βαρέλι, δεν ειμπορούσα να τό σηκώσω με τό δυό μου χέρια, και τώρα τό σηκώω με τό ένα χέρι.»

Μικράι άδυναμιαί μεγάλου άνδρός. Ο περίφημος φυσιοδίφης Buffon ήτο πολύ μάταιος και περισσότερο παντός άλλου πεπεισμένος περί της πνευματικής αυτού ύπεροχής, ούτως ώστε μετά πάσης άφελείας έδούραζεν αυτός έαυτόν. Ότε ο υιός αυτού, νεαρός άξιωματικός της φρουράς, όστις όλίγον πρό της πελώσεως του Ροβασπέρου άπεκεφαλίσθη διά της λαμψότητος, ήρσαν εν τή τριμύ άνδήρω έν Montbard προς τιμήν αυτού μικράν στήλην με την έπιγραφήν: Excelsae turri humilis columna (Τφ ύψηλή πύργω ταπεινή στήλη), είπεν ο Βυρφών συγκεκινημένος. «Υίό μου, αυτό θά σέ τιμήσει.» Ότε ο Ρουσσώ, επισκεφθείς αυτόν έν τφ αυτώ άνδήρω, έγονυπέτησε πρό του οικήματος, έν φ' ο Βυρφών είχε γράψη την «φυσικήν ιστορίαν» του, και ήσάσθη τον ούδόν, έρωτηθείς ο Βυρφών άν τούτο ήτο άλλός, άπήντησεν ήσυχώς! «Ναι, έκεί ο Ρουσσώ μοι προσέφερε την προσκίνησιν του.» Άλλοτε δέ πάλιν έρωτηθείς πόσοι και ποιοί είναι οι μεγάλοι άνδρες κατά την γνώμην του, άπήντησε μετά σοβαρότητος και άφελείας: Πέντε είναι οι μεγάλοι άνδρες: ο Νεύτων, ο Βάκων, ο Λεϊβνίτιος, ο Μοντέσκιος και έγώ.»

Ο άγγλος ίατρος Δρ. Garth έγγραφεν ήμέραν τινά έν τινι καφενείω μίαν έπιστολήν, εις δέ τό παρακείμενον τραπέζιον όπισθεν του έκάθητο Ίρλανδός τις και άνεγίνωσκε μετά περιεργίας πάν όν έκείνος έγγραφε. Έπι τέλους ο Άγγλος άγανακτήσας διά την άναίθειαν και θρασύτητα του Ίρλανδού έπεράτωσεν ως έξής την έπιστολήν του: «Θά σου έγγραφα άκόμη περισσότερα, άν δεν έσεκότων όπισωδέ μου ένας παλιάνθρωπος, ο όποιος έχει την άναίθειαν να παρκαλουδή με τά βλέμματά του όλα τά γραφόμενά μου.» Ο Ίρλανδός άνεσκήρτησεν άμέσως από της θέσεώς του και έφάνασε μετ' όργης: «Τι νομίζετε, κύριε, ότι έγώ διαβάζω τό γράμμα σας;» — «Κύριε μου,» άπήντησεν ο ίατρος στραφείς προς αυτόν με ήρεμίαν, «δέν σας άμίλησα.» — «Ναι, αλλά έτοι έγράφετε.» — «Δέν είνε δυνατόν να γωρίζετε τί έγγραφα» άπήντησεν ο Garth «άπόδ δεν διαβάσετε τό γράμμα μου.»

Η τριακοσιετηρις από της έφευρέσεως του μικροσκοπίου. Έν Αντιβέρπη εορτάζεται κατά τό έτος τούτο διά σχετικής εκδέσεως ή τριακοσιετηρις από της έφευρέσεως του μικροσκοπίου, δι' ου άνεκαλύθη ο «άόρατος κόσμος», ο κόσμος των μικροοργανισμών, του οποίου ή ανακάλυψις δεν είνε όλιγοτέρον σπουδαία ούδέ όλιγοτέρον θάυμασία της του Νεού Κόσμου. — Και έν τή αρχαιότητα ήσαν γνωστοί αι άόζητικοί θαλοί. Ο Σενάκας, ο διδάσκαλος του Νέωνος, λέγει έν τοίς φυσικαίς ζητήμασι (Quaestiones naturales) ότι τά μικρά και δυσδιάκριτα γράμματα, όρώμενα δι' υαλίνης σφαιρας πληρωμένης ύδατος, φαίνονται μεγαλειτερα και ευκρινέστερα. Καί εις αρχαιότερους έτι χρόνους παρά τοίς Έλλησι ήσαν γνωστοί αι φακοειδείς θαλοί, δι' άν άνήπιον πύρ εκ του ήλιου, ως έξάγεται εκ τινος χωριού του Άριστοφάνους (Νεφέλαι 767. την λίσον, την καλήν, την διαφανή, άφ' ής τό πύρ άπτοται, κτλ.). Παράδοξον όμως φαίνεται ότι ούδεις εκ των αρχαίων έοκέρθη να μεταχειρισθή τας άόζητικας θαλούς προς παρατήρησιν και εξέτασιν των έλαχίστων πλάσματιων της φύσεως. Οχι καλύτερα υπήρξε κατά τον μεσαιώνα ή χρήσις των κυρτών υαλίνων φακών, οίτινες έχρησιμουν μόνον προς άψιν πυρός. Μόλις κατά τον 13 αιώνα φαίνεται χρησιμοποίησις πρακτικώτερος πως ή μεγαδυνητική δύναμις των κυρτών φακών, ήτοι προς κατασκευήν διόπτρων διά πρεσβύσας. Είτα παρήλθε πάλιν ικανός χρόνος, μέχρις ου έφευρέθησαν τά δύο σπουδαιότατα όπτικά εργαλεία: τό μικροσκόπιον περί τά τέλη του 16. αιώνου υπό του Ιωάννου και του Ζαχαρία Ιάνσεν, και τό τηλεσκόπιον έν έτει 1608 υπό του Ιωάννου Δίππερσχεϊμ. Η πατρις των τριών τούτων έφευρετών είνε ή Μιδδελβόργη έν Ολλανδία.

Τό τηλεσκόπιον άπηυδύθη άμέσως προς τους άστέρους του ούρανου και ήρχισεν εύθής έξ αρχής την θριαμβευτικήν πορείαν του. Άλλά του μικροσκοπίου ή σπουδαιότης δεν κατενοήθη ταχέως, και ή χρήσις αυτού ήτο κατ' αρχάς άσήμενος.

Τό πρώτον μικροσκόπιον του Ιάνσεν, όπερ συνέκειτο εκ δύο κυρτών φακών, ήτο, όσως και τά μετέπειτα κατασκευασθέντα μέχρι των μέσων του 17. αιώνου, λίαν άπλούν και άτελές, ούτως ώστε άκριβείς δι' αυτών παρατηρήσεις δεν ήδόναντο να γεινωσι. Οι έπιστήμονες, όσοι μετεχειρίζοντο μικροσκόπια εις τας παρατηρήσεις, κατασκεύαζον τότε ιδιοχείρως τους φακούς των, οτινες ήσαν φυσικφ τφ λόγφ λίαν άτελείς.

Μόλις περί τά μέσα του 17. αιώνου έγινεντο υπό του Άντωνίου Leeuwenhoek έν Delft τό πρώτον βήμα προς τελειοποίησιν του μικροσκοπίου. Ο άνήρ ούτος ήτο ο πρώτος ρήψας την βολίδα της επιστήμης εις τά βάθη του άόρατου κόσμου των μικροοργανισμών. Έμπορος άν, άσευρόθη από των εργασιών του και άπέβασεν όλον του τον χρόνον εις την έξερεύνησιν των μυστηριων της φύσεως. Καί αυτός κατασκεύαζεν ιδιοχείρως τους φακούς του, αλλά μετά τριαυτήτης τελειότητος ώστε κατόρθωσε δι' αυτών να κάμη καταπληκτικώτατας ανακαλύψεις. Ένώ οι πρό αυτού και οι σύγχρονοι του σοφοί ήρκοοντο μόνον εις την παρατήρησιν τριχών και άλλων μικρών αντικειμένων διά του μικροσκοπίου, ο Leeuwenhoek έγινεντο ο Καλόμβρος του άόρατου κόσμου. Περί τά μέσα του σεπτεμβρίου του 1673 ο άνήρ ούτος εξέησε διά του μικροσκοπίου όμβριον ύδωρ, τό όποιον είχε μείνη όλίγας ήμέρας στάσιμον έν τινι πεπρωμένω βοτίφ. Πρός μεγάλην του έκπληξιν άνεκάλυψεν έν τφ ύδατι έκείνφ απείρητρα ζωντανά όνείκια διαφόρων ειδών, μωριαίς σηκρότερα των πρότερον παρατηρηθέντων έλαχίστων ένόδρων έντόμων. Τινά έξ αυτών είχαν έμπροσθεν δύο κέρατα, διηλεκώς κινούμενά ως άτα ισχίμα των· άλλα ήσαν λεπτότατα, εξατμιζόμενα του ύδατος, άλλα δέ πάλιν, (κατά πᾶσαν πιθανότητα τά σημερον τοσοούτον γνωστά βακτηρίδια) έφαινοντο τόσο μικρά διά του μικροσκοπίου του Leeuwenhoek ώστε δεν ήδόναντο να διακρίνη το σχήμα των. Έν τφ προσφάτω ύδατι της βροχής δεν άνεκαλύποντο τοιαύτα όνείκια, άλλ' άπό το ύδωρ έμμενεν έπι τινας ήμέρας στάσιμον, τότε ένεφανίζοντο και επληθύνοντο από ήμέρας εις ήμεραν.

Περί τους χρόνους εκείνους αι διά του μικροσκοπίου έρευναί

προήγοντο και υπό Άγγλων έπιστημόνων εις μεγάλην πρόδον· ο Hooke λ. χ. άνεκάλυψε πρώτος έν έτει 1665 έν τφ φελλφ τά φυσικά κύτταρα, διατεταγμένα καθ' όμοίαν τάξιν τφ των κυττάρων της μελικηρίδος· βραδυτέρον δέ, μετά πολυετείς κόπους τελειοποιήσας τό μικροσκόπιόν του, κατέληξε τφ 1677 εις την αυτήν ανακάλυψιν, την γενομένην πρότερον υπό του Leeuwenhoek.

Άυται ήσαν αι πρώται αρχαί του μικροσκοπίου· πᾶς δέ κατόπιν τό σπουδαιότατον τούτο έπιστημονικόν εργαλείον έτελειοποιήθη, και πόσαι δι' αυτού ανακαλύψεις έγινοντο μέχρι της σημερον, δεν επιτρέπει ήμιν ο χώρος να διεξέλθωμεν ένταύθα. Η σπουδαιότης των ανακαλύψεων τούτων είνε ή των βακτηριδίων, των όποιων ή άκριβέστερα γνώσις μόνον διά της τελειοποιήσεως του μικροσκοπίου έγένετο δυνατή. Τινά εκ των βακτηριδίων έγνωσθησαν όντα οι φορείς διαφόρων νόσων, ούτω δέ γνωσθέντος του πραγματικού έχθρου κατέστη κατά μέγα μέρος δυνατή ή εξέρεσις μέσων προς καταπολέμησιν αυτών.

Άλλ' ή μεγάλη τελειοποίησις του μικροσκοπίου όφειλεται εις την άκάματον ένεργειαν των μηχανικών, των κατασκευάζόντων όπτικά εργαλεία. Πρότερον ως άριστα μικροσκόπια έδεουοντο τά έχοντα την μεγίστην άζητικήν δύναμιν, όσμερον όμως είνε ποιόγνωστον ότι ή τελειότης του μικροσκοπίου έγκείται έν τή ευκρινεία και καθαρότητι της εικόνας. Τά σημερινά μικροσκόπια, έχοντα γεδυνητικήν δύναμιν μόλις τριακοσιπλάσιάζουσιν τό φυσικόν μέγεθος των αντικειμένων, δεικνύουσι πολύ περισσότερας λεπτομερείας ή τά αρχαιότερα, άτινα παρίσταν τά αντικείμενα όσοάκις ή και 700άκις μείζονα του πραγματικού των μεγέθους.

Νέα θεραπευτικά πειράματα διά του ύπνωτισμού. Ο γνωστός καθηγητής Kraft-Ebing έν Βιέννη παρουσίασεν έχάτας κατά την παράδοσιν του δύο άσθενείς γυναικας αιτινες έλασχον φορηρά εκ νευρικών σπασμών και έδεικνον Ιχνη φρενοβλαβείας. Έπι των άσθενών τούτων επρόκειτο να εκτελεσθώσι θεραπευτικά πειράματα διά διαρκούς ύπνωτιστικής όπορολής, αλλά τούτο κατέστη λίαν δυσχερές ένεκα της έλαχίστης εδαισιότητας και επιδεκτικότητος των έχοντων άσθενείας προς τά έκόλα και συνήθως εκτελούμενα είδη της ύπνωτισεως, ως λ. χ. δι' έπιφάσεως των χειρών, διά προσηλώσεως των όφθαλμών εις στίλβον τι άντικείμενον κ. τ. τ. Έπι τέλους ο καθηγητής Kraft-Ebing κατόρθωσε να βυθιση εις ύπνον βαδόν την μίαν εκ των γυναικών, φωνάζας με δυνατόην φωνήν «άποκοιμήσου!»

Μετ' ου πολύ και ή έτέρα γυνή ένέπεσεν εις όμοιον ύπνον, άφ' ου ο ρηθεις καθηγητής έπι δύο λεπτά της ώρας έκτύπη βραδέως και μονοτόνος μετάλλινον αι εργαλείον πλησίον των ώτων της. Μετά ταύτα ο ψυχίατρος έλαβε την χείρα της κοιμωμένης, και επιφάσας ελαφρώς τό μέτωπόν της είπε: «Βλέπετε, δεσποινίς, ότι είσατε τώρα πολύ καλύτερα; μετ' όλίγον θά είσατε έντελής υγής, οι άλληνιοι σπασμοί θά άφανισθώσι, και θά είσατε πάλιν εδύμους είδη ζωηρά κόρη όσως πρότερον. Η νόσος θά σας άφήση, διότι ή θέλησις σας είνε ισχυροτέρα της νόσου. Θέλετε να άπαλλαχθήτε της νόσου και θά άπαλλαχθήτε.» Μετά βραχειαν σιωπήν ο ίατρος έξηκολούθησε: «Τώρα είνε καιρός να έξρηνήσετε. Θά μετρήσω έως τό τρία, και με τον άριθμόν τρία, θά έξρηνήσετε υγής.»

Μόλις ο ύπνωτιστής επρόφερε την λέξιν τρία, ή άσθενής ήγήρθη πραγματικώς, και θέσασα την χείρα εις τό μέτωπόν της παρετήρει άνένανς τά περιστοιχούντα αυτήν, ώσει άγνοούσα τον εδρισκετο. Άλλ' ότε ο ίατρος επανέλαβε: «Επρόφερα, δεσποινίς, τό τρία,» έπήδησεν άμέσως εκ της κλίνης και εδρίσκετο ήδη έν έντελει έργηγρόσει. Έπι ταχύτερον επέτυχεν ή εκ της ύπνωσεως άπόπνισις της πρώτης άσθενούς. Τά ακροατήριον, έν φ' ήσαν και πολλοί ίατροί, παρεκολούθησε μετά προσοχής τά καθ' έκαστα της ύπνωσεως και έξερρήγη εις ζωηράς χειροκροτήσεις, του καθηγητού παραβάσαντος την παράδοσιν. — Άδρην έν τούτοις είνε έπι πόσον χρόνον θά διαρκέση ή ίαματική ένεργεια της ύπνωσεως.

ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟΝ ΥΠΟ ΥΓΙΕΙΝΗΝ ΕΠΟΨΙΝ.

Ὁ Mantegazza ἐξέταζον τὸ ποδήλατον ὑπὸ ὑγιεινῆν ἐποψίν ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς: Ἀπὸ τινων ἐτῶν συνειδίξα, ὅταν ἐγείρωμαι τὸ πρωτὸν ἐκ τῆς κλίνης, νὰ βίπω περιδεῆς βλέμμα ἐπὶ τοῦ σώματός μου, ὅπως ἴδω μὴπως εἰς τὸν ὀριζοντὰ του ἀνέτειλε τὸ ἀπαίσιον ἐκεῖνο ἡμισέληνον τοῦ παχέος ὑπογάστριου. Ἐν ὅσῳ βλέπω ὅτι ἡ κοιλία μου δὲν ἀγκάθη εἰσέτι ὑπὸ τοῦ περιετοῦ ἐκεῖνου πάχους, ἀναφανῶν περιχαρῆς: Δόξα σοι ὁ Θεός, εἶμαι εἰσέτι νέος! Ναί μὲν ἐπὶ τῆς κενταλῆς μου ἔπεσε πολλὴ χιὼν καὶ ἑκάτερος τῶν ὤμων μου βεβαρῶνθη ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου ἑκατονταετίας μὲ 10 τοῖς ἑκατὸν πρόσθετον βάρος, ἀλλ' εἶμαι εἰσέτι νέος. Ὅταν ὁμως ἴδω τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γαστρός μου κυρτουμένην, τότε δ' ἀναφανήσω: Τετέλεσται! Ὑγιανέ, νεότης! σὲ ἀποχαιρετίζω! χαῖρε εὐκίνησα! κατεῦδιον, ἔλαστική ἰσχύς τῶν μυῶνων μου! Τώρα πλέον εἶμαι μόνον ἡμισυ ἢ τέταρτον ἀνθρώπου!

Πόσα πράγματα ἀδυνατεῖ πλέον νὰ πράττῃ ὁ παχύσαρκος ἄνθρωπος! Δὲν δύναται ν' ἀναβῆ κλίμακα ἢ οἰανδήποτε ἀνωφέρειαν χωρὶς νὰ πνευστῇ, δὲν δύναται νὰ καταβῆ ἀπὸ ἱσποσιδηροδρομικῆς ἀμάξης ἢ λεωφορείου, πρὶν ἢ ἡ ἄμαξα σταματήσῃ. Ὁ παχὺς ἄνθρωπος εἶνε φορηγὸς ἀμάξα, εἶνε ὄχημα βεβαρῶς φορτωμένον καὶ σφοδρόμενον ὑπὸ χυλῶν ἡμιόνων. Τὸ λίπος εἶνε ἐκ τῶν ἰσθμῶν τοῦ σώματος ὁ ὑποδέσματος, ὅταν δὲ ἀντικαταστήσῃ τὸς ἰσθμῶν μύων καὶ τὰ νευρικά κύτταρα, ἐξαλείφει ἐν τῷ ἰσοζυγίῳ ἀριθμὸν τινὰ ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μεταφέρει αὐτὸν εἰς τὸ παθητικόν.

Τὸ αἷμα τῶν παχυσάρκων εἶνε ὀλιγώτερον τέλειον ἢ τὸ τῶν ἰσχνῶν, ἢ λειτουργία τῆς κυκλοφορίας εἶνε ἡλαττωμένη. Ἡ ἐν τοῖς πνεύμοσι γινόμενη καθαρτικὴ ἀλλαγὴ μεταξὺ ἀέρος καὶ αἵματος εἶνε ὀλιγώτερον ζωηρά, καὶ ὅλη ἡ κίνησις τοῦ σώματος καθίσταται βραδυτέρα.

Ἡ γυνὴ εἶνε φυσιολογικῶς παχύτερα καὶ ἔχει ὀλιγώτερον ἀνάγκην κινήσεως ἢ ὁ ἀνὴρ, δύναται δὲ καὶ σωματώδης οὕσα νὰ μὲν ὑγιῆς καὶ ἱκανὴ πρὸς ἐργασίαν, διότι τὸ λίπος αὐτῆς εἶνε στερεώτερον, μᾶλλον ἀνθεκτικόν καὶ ἰδιαιτέρας ποιότητος.

Ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων μέσων, πρὸς ἀναστολήν τῆς παχυσαρκίας, εἶνε ἡ συχνὴ κίνησις τῶν μυῶνων, ἢ γυμναστικὴ κατὰ τὰ παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς γινομένη, καὶ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τροποποιουμένη ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐκάστοτε περίπτωσιν καὶ πρὸς τὸ ἄτομον. Σήμερον ὑπάρχουσι πλείστα ἔθνη ἰατρικῆς γυμναστικῆς.

Ἀλλὰ πλὴν ταύτης, ὑπάρχουσι καὶ διάφοροι ἄλλαι ἀσκήσεις, αἵτινες κατὰ διάφορον τρόπον καὶ κατὰ τὴν ἐκάστοτε περίπτωσιν δύνανται νὰ καταπολεμήσωσι τὴν παχυσαρκίαν καὶ νὰ διατηρήσωσι ἡμᾶς ὑγιεῖς καὶ εὐκίνητους μέχρι βαιουτάτου γήρατος.

Τὸ ποδήλατον εἶνε ἐν ἐκ τῶν νεωτέρων γυμναστικῶν μέσων, αἵτινα παρέχουσι εἰς τὸν πεπολιτισμένον ἄνθρωπον ἐρψίν ἅρα καὶ ὑγίαν καὶ πρακτικὴν ἐν τῷ βίῳ ἀφέλειαν.

Ἐξαιρέσει ἐκεῖνων, οἵτινες πάσχουσι ἐκ καρδιακῶν νοσημάτων ἢ ὀργανικῶν νόσων τῆς ἀναπνευστικῆς συσκευῆς, εἰς πάντας τοὺς ἄλλους ἢ χρῆσις τοῦ ποδηλάτου εἶνε πολὺ ἀφέλιμος. Ἀλλὰ πρὸ πάντων δι' ἐκεῖνους, οἵτινες διήγαγον μέχρι τοῦδε μαλθακὸν καὶ καθεστικὸν βίον, διὰ τοὺς νευρικοὺς, διὰ τοὺς ἔχοντας ὑγιεῖς μὲν ἀλλ' ἀδυνάτους πνεύμονας, τὸ ποδήλατον εἶνε ὄχι μόνον ὑγιεινὴ γυμναστικὴ, ἀλλ' αὐτόχρονα ἐξαιρετικὸν ἱατρικόν.

Τὸ πρῶτον προτέρημα τῆς διὰ τοῦ ποδηλάτου ἀσκήσεως, εἶνε ὅτι αὐτὴ γίνεται πάντοτε ἐν καθαρῷ ἀέρι καὶ κατὰ πᾶσαν περιστροφὴν τοῦ τροχοῦ ἐπέρχεται ἀμέσως καὶ νέα ἀλλαγὴ ἀέρος.

Ὅταν βλέπωμεν τὸν ἐπὶ τοῦ ποδηλάτου ὄχοῦμενον, καθήμενον ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ χαλυβδίνου ἵππου του, ζηλευόμενον αὐτόν· διότι τὸ ὄχημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθηται εἶνε τόσον ἐλαφρόν καὶ εὐκίνητον, ὅσοις ὁ ἄνθρωπος φαίνεται μᾶλλον ἰσχυρὸς ἢ ὄχοῦμενος. Βλέποντες αὐτὸν ἐν ταυτῇ κινήσει, διασχίζοντα τὸν ἀέρα καὶ ἀφίνοντα τοὺς διαβάτας πολὺ ὀπισθὲν του, θαυμάζομεν πῶς ὁ ἄνθρωπος μόνις τῶρα κατὰ τὸν 19 αἰῶνα, ἐσκέφη νὰ ἐφεύρῃ τόσον ὄχημα, τόσον κομψόν, εὐδηνόν, ταχὺ καὶ ἀφέλιμον ὄχημα.

Παρατηροῦντες τοὺς πόδας τοῦ ποδηλατοῦντος ἐναλλάξ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας, δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σώματος ἔχουσιν ὑπέρμετρον ἐργασίαν, ἐνῶ τὰ λοιπὰ μέλη ἡμεροῦσιν. Ἀλλ' ἡ δυσαναλογία αὕτη τῆς ἐργασίας εἶνε μόνον φαινομένη, ὄχι πραγματικὴ.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος οἱ μύνες συνεργάζονται, ὅπως διατηρῶσιν εἰς ἰσορροπίαν τὸ ὄλον· ὅταν δὲ μάλιστα παρουσιασθῇ ἀνωμαλία τις τοῦ ἐδάφους, τότε εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην λαμβάνουσι μέρος καὶ οἱ μύνες τοῦ λαμποῦ καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ποδηλατοῦντος. Οἱ βραχιόνες τοῦ ἐπὶ τοῦ δικύκλου καθήμενου εὐρίσκονται εἰς διηνεκὴ ἐνέργειαν, καὶ αἱ χεῖρες ἠναγκασμένα νὰ μὲνωσι πολὺ ἀπ' ἀλλήλων μερακρυσμένα, ἀναγκάζουσι καὶ τοὺς μύνας τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος εἰς διηνεκὴ ἐνέργειαν, ἥτις ἐπιδρᾷ λίαν ἀφέλιμος ἐπὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Ἐν Γερμανίᾳ ἐγένοντο καὶ καταμετρήσεις τοῦ ποσοῦ τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος πρὸ καὶ μετὰ τὴν διὰ τοῦ ποδηλάτου ἀσκήσιν, μετ' ὀλίγους δὲ μῆνας εὐρέθη μεγάλη ἐπαύξησης τοῦ εἰς τοὺς πνεύμονας εἰσαγομένου ποσοῦ τοῦ ἀέρος. Ἐκάστος δὲ γινώσκει πόσῃ σπουδαιότητι ἔχει ἡ ἰσχυροποίησις αὕτη τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, καὶ τί σημαίνει αὕτη ἢ ἐπαύξησης τοῦ εἰς τὰ ὄργανα τοῦ στήθους εἰσαγομένου ποσοῦ ἀέρος.

Ὁ ἀῖρ αὐτὸς ζωογονεῖ καὶ καθαρῶς διηνεκῶς τὸ αἷμα, καὶ προσάγει εἰς τοὺς μύνας, εἰς τὰ ἔντερα, εἰς τὰ νεφρά καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὄγκρον τι, δι' οὗ διατεροῦνται ὑγιῆ καὶ ἱκανὰ ὅπως ἐκτελῶσι καλλίτερον τὰς λειτουργίας των. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, δαλίξει τοὺς πνεύμονας ἡμῶν κατὰ τῆς φθίσεως, τῆς φοβερῆς ταύτης μάστιγος ἥτις δεκατίζει τὸν πληθυσμὸν τῆς Εὐρώπης. Ἡ διὰ τοῦ ποδηλάτου κίνησις ἔχει καὶ ἄλλην ἀφέλειαν. Ἐπειδὴ ὁ ποδηλατὸν εἶνε ἠναγκασμένος νὰ κινή διηνεκῶς τοὺς μηρούς ἄνω καὶ κάτω, ἢ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κίνησις τῶν ἐντέρων γίνεται ζωηρότερα, οὕτω δὲ ἡμέσως καταπολεμεῖται ἡ δυσκοιλιότης καὶ προλαβάνονται αἱ αιμορροΐδες ἢ ἱατρεῖοντα.

Διὰ τῆς ποδηλατικῆς παρὰγεται ἐλαφρὰ ἰδρωσις, ἀλλὰ σπανίως ἐπέρχεται ὑπέρμετρος ἰδρῶς· καὶ ὁ σφυγμὸς δὲ μετρίως ἐπιταχύνεται, καὶ ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἀναπνοῆς εἶνε ἐπίσης μετρία. Ἡ ἀσκήσις λοιπὸν αὕτη εἶνε μεμετρημένη ἐνέργεια, ἀνταποκρινόμενη πρὸς πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιμελεστάτης ὑγιεινῆς. Διὰ τῆς ἰσχυρᾶς εἰσπνοῆς πάντοτε καθαρὸν ἀέρος, διὰ τῆς ἀσκήσεως ὄλων τῶν μύων τοῦ σώματος προέρχεται τελεία συμμετρία καὶ κανονικότη ὄλων τῶν ζωικῶν λειτουργιῶν, ἐπομένως εἶνε εὐδελήγητον ὅτι οἱ ποδηλατοῦντες ἔχουσι πάντοτε καλὴν δρεξίν, κοιμῶνται καλὰ καὶ εἶναι εὐδύμοι ἄνθρωποι.

Γερμανὸς τις ἱατρὸς διαβεβαίωσεν ὅτι διὰ τῆς ἀσκήσεως ταύτης τοῦ ποδηλατεῖν εἶδε θεραπευθέντας πολλοὺς, οἵτινες ἔπασχον ἐκ βαρείας νευρασθενείας, καὶ συνιστᾷ τὸ μέσον τοῦτο θερμότερα πρὸς πάντας τοὺς νευροπαθεῖς.

κ. Ν. Ι. εἰς Τ. Μαγορέλλιον. Ἐλήφθησαν καὶ αἶς ἐχαριστοῦμεν. Μετ' ἀπορίας δὲ ἐμῆς — κ. Γ. Α. εἰς Γιοῦργεβον. Παρακαλοῦμεν ἐρευνήσατε, ἐπειδὴ ἐντεῦθεν ἐσάλλη ἐγκαίρωσ· — κ. Κ. Α. εἰς Butuesel. Τὰ τεύχη τοῦ παρελθ. ἔτους ἐστάλησαν ὑμῖν τὴν φορὰν ταύτην ἐπισωστάσει — κ. Ἀρ. Μ. εἰς Ῥοδοστὸν. Τὸ ἔμβασμά ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐλήφθη.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχτυπιῶν διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΤΟΤΑΙΝΟΥ ἐν Λευσίᾳ. Σάφην ἐκ τῶν καταστημάτων τοῦ κ. Edm. Obst ἐν Λευσίᾳ.